

www.krula.com.ua

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

Крила України

7 – 19 березня 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 10 – 11 (570–571)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

"Поворот до нової якості життя"

Читайте на 3 стор.

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Віктор Янукович своїм Указом № 283/2011 від 11 березня 2011 року затвердив "План проведення в рамках військового співробітництва багатонаціональних навчань на території України за участю підрозділів Збройних Сил України та їх участі у багатонаціональних навчаннях поза межами України у 2011 році".

Читайте на 4 стор.

Лад наведуть ціною кадрових рішень

Читайте на 5 стор.

Інформація про те, що у Вінниці випускатимуть українські вертольоти Мі-2, прозвучала з уст голови Ради директорів ВАТ "Мотор Січ" В'ячеслава Богуслаєва ще на початку березня і облетіла всі ЗМІ України. Про це писали і фахівці, і журналісти видань, з авіацією не пов'язані. Проте коментарів керівництва Вінницького авіаремонтного заводу читати не доводилося. Хоча саме вони можуть компетентно відповісти, чи можна у Вінниці за рік-два налагодити випуск українського вертольота. З проханням роз'яснити ситуацію, що склалася на підприємстві щодо випуску українських вертольотів Мі-2, наш кореспондент звернувся до головного інженера ДП "Вінницький авіаційний завод" Анатолія Петровича Менька.

Читайте на 11 стор.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2011 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2011 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;
99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;
49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;
16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;
199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;
99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;
33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

ПІДСУМКИ

Виповнився рік, як Уряд на чолі з Прем'єр-міністром Миколою Азаровим приступив до виконання обов'язків. Призначення 11 березня 2010 року на посаду Міністра оборони України Михайла Єжеля відбулося не за найкращого періоду в історії Збройних Сил України – фінансова криза у світі та державі, помножена на тривале хронічне недофінансування Збройних Сил України, призвела до негативних тенденцій, які гостро позначилися на боєготовності та повсякденній діяльності Української армії.

Рік роботи – рік стабілізації

Державна програма розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки була провалена – рівень недофінансування заходів програми склав майже 17 мільярдів гривень, тобто, фактично два оборонні бюджети.

Тож перед новопризначеним керівництвом оборонного відомства постало завдання державної ваги – зупинити негативні процеси у військах і зробити 2010-й, згідно з наказом Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України Віктора Януковича, роком стабілізації.

Відтак, керівництвом Міністерства оборони України

були визначені три головні напрями, на яких необхідно було сконцентрувати головні зусилля для гарантованого забезпечення виконання визначених Збройним Силам завдань з обо-

рони держави. Це – відновлення озброєння і військової техніки, бойова підготовка та забезпечення соціальних гарантій військово-службовців.

Продовження на 3 стор.

Заполярні умови відпрацьовують в Мелітополі

Мабуть, зайвим буде говорити про те, що операція з перевезення пального на острів Гренландія українськими екіпажами Іл-76МД стала плановим заходом. Вона лише змінює свою назву: "Козаки на кризі" – "Північний Со-

кіл". Професійність наших льотчиків znana у світі, їм доручають найскладніші завдання.

Так, нещодавно мелітопольські льотчики вивозили наших співвітчизників з охопленої війною Лівії, тепер готуються до іншого

нелегкого завдання на о.Гренландія. Військові транспортники мають здійснити десятки посадок на датському льодовому острові із повними ємностями пального-мастильних матеріалів на борту.

Продовження на 2 стор.

З ТОЧКИ

Зору нових перспектив

16 березня до Азербайджанської Республіки з офіційним візитом прибула українська військова делегація на чолі з Міністром оборони України Михайлом Єжемем. В рамках візиту в Баку відбулася зустріч Міністра оборони України Михайла Єжеля з Міністром оборони Азербайджанської Республіки генерал-полковником Сафаром Ахундбалою огли Абїєвим та переговори у складі делегацій обох країн.

Відносини між Україною та Азербайджаном завжди були на високому рівні і носили стратегічний характер. Ми співпрацюємо в усіх напрямках, корисних для наших держав, – зазначив на початку зустрічі глава азербайджанського оборонного відомства генерал-полковник Сафар Абїєв.

В ході переговорів сторони розглянули стан двостороннього співробітництва в оборонній сфері та перспективи його подальшого розвитку.

Цього ж дня відбулася зустріч Міністра оборони України Михайла Єжеля з Президентом Азербайджанської Республіки Ільхамом Алієвим. Під час зу-

стрічі було підкреслено, що двосторонні відносини між Азербайджаном і Україною успішно розвиваються в різних галузях, в тому числі в оборонній сфері. Зокрема, Президент Азербайджанської Республіки Ільхам Алієв відзначив візит української військової делегації на чолі з Міністром оборони

ОФІЦІЙНИЙ ВІЗИТ

України Михайлом Єжемем в Азербайджан з точки зору розгляду нинішнього стану і визначення нових перспектив співробітництва між оборонними відомствами обох країн.

Коли верстався номер, стало відомо, що в ході візиту Міністр оборони України Михайло Єжель проведе робочі зустрічі з Прем'єр-міністром Азербайджанської Республіки Артуром Расізаде та Головою Міллі Меджелісу Огтаєм Асадовим. Також представники української військової делегації відвідають навчальний центр та Військову академію Збройних сил Азербайджанської Республіки.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони.

ЛЬОТНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІР**Безпека польотів – передусім**

На Вінниччині, у 456-й авіаційній транспортній бригаді, де командиром полковник Олег Нечипорук, наближається до завершення льотно-методичний збір екіпажів транспортної авіації Повітряних Сил ЗС України.

Станом на 17 березня вже виконано сім льотних змін, в ході яких перевірялися навчальність льотних екіпажів техніці полотування, навігації, посадки на іншому аеродромі в різних метеоумовах, політ з імітацією вимкненого двигуна.

Разом із льотчиками місцевої авіабригади на літаках Ан-26 та вертольотах Мі-8 і Мі-9 польотні завдання виконують екіпажі з Борисполя, Мелітополя та Чугуєва. Керівник збору – перший заступник начальника авіації Повітряних Сил ЗС України полковник Ігор Янушевич, зокрема, зазначив, що за підсумком льотних змін загальний наліт залучених до ЛМЗ екіпажів сягнув трохи більше 135 годин, з яких майже 80 було виконано вночі.

– За планом льотно-методичного збору ми повинні провести кілька льотних змін при встановленому мінімумі погоди. Проте чи матимемо ми цей мінімум до кінця збору, поки що під питанням, – зазначив полковник Ігор Янушевич. – Наразі в результаті льотних змін, які ми вже провели, десять осіб з числа льотного складу транспортної авіації отримали допуск на виконання тренувальних польотів, двоє допущені до інструкторських. Крім того, чотирьом льотчикам продовжено підготовку на другий клас, ще двом – на перший. Впродовж льотних змін особлива увага приділялась безпеці польотів.

Льотно-методичний збір розпочався 28 лютого і триватиме до 23 березня.

Андрій Агеєв.
“Крила України”.

“ПІВНІЧНИЙ СОКІЛ-2011”**Заполярні умови відпрацьовують в Мелітополі**

Закінчення.
Початок на 1 стор.

Як і торік, визначено основний та резервний літаки, два екіпажі, що змінують один одного, інженерно-технічний склад та інших фахівців. Операція запланована на квітень 2011 року. До неї залучатиметься три десятки українських військовослужбовців. Вони повинні перевезти близько 500 тисяч літрів пального із авіабаз ВПС США Туле на полярну станцію Норд.

Звичайно, в операції “Північний Сокіл – 2011” візьмуть участь і датські фахівці. Однак цього разу вони виконуватимуть завдання не тільки на землі, а й в повітрі, на штатній техніці королівських ВПС – літаках С-130. Основна мета датчан – натренувати льотний склад для польотів та здійснення посадки на скорочену смугу в складних арктичних умовах – практично з нульовою видимістю (усе біле), 30-40 градусів нижче нуля, сильним вітром. Крім того, у польотах за Полярним колом планують взяти участь канадські льотчики на літаках С-130 та С-17. Одразу ж постає питання: можливо, датчани хочуть взяти цю нішу на свої плечі? Фахівці стверджують, що ні. Скоріше – це такий собі план “Б”, для позаштатних ситуацій. Адже навіть використання Іл-76МД є збитковим з економічної точки зору. Скажімо, для транспортування на Гренландію 400 тонн пального “Іл” споживає 800 тонн

ся до найлютіших морозів, короткого зльоту та посадки.

А поки зимова погода ще остаточно не залишила Україну, представники ВПС Королівства Данія завітали до бригади транспортної авіації, якою командує полковник Дмитро Мимріков. Протягом тижня військовослужбовці України та Данії готуються до екстремальних арктичних умов. Тут, у Мелітополі, з ними проводяться заняття з використанням рятувального обладнання, правил поведінки при низьких температурах тощо, адже щоразу до операції долучаються нові люди, які ще не бачили умов Заполяр'я.

Варто зазначити, що вартість послуг з перевезення пального для датської сторони зросли на 10 відсотків. Це прийнятна ціна, яка відповідає світовим стандартам. Зароблені у Данії кошти військового відомства традиційно планує витратити на ремонт та підтримання справності парку авіаційної техніки Повітряних Сил ЗС України.

Юрій Ігнат.
“Крила України”.
Фото Дмитра Струтинського.

авіаційного гасу. Тоді як С-130, при утриманні меншій затраті пального на політ, значно поступається в тоннажності вантажу. За один раз Іл-76МД може взяти на борт 40 тонн пально-мастильних матеріалів, а С-130 – лише 15.

Пальне для північної станції на Гренландії – на вагу золота. Іншого способу доправити життєво необхідні енергетичні ресурси немає. Задля цього і військової, і цивільні “полярники” прилаштовують-

АВІАКАТАСТРОФА**Небо выбрало их...**

Профессия лётчика во все времена по праву считалась профессией героической. Только сильные духом и светлые душой люди могут полюбить её по-настоящему, жить и дышать небом. Но, к сожалению, небо нередко забирает их. И уходит почему-то всегда лучшие...

Солнечным морозным утром 11 марта 2011 года с Васильковского аэродрома для выполнения тренировочного полёта взлетел легкомоторный самолёт итальянского производства Теспат Р2006Т Международного авиационного центра подготовки. Экипаж самолёта состоял из четырёх человек – опытных авиаторов, офицеров, прослуживших много лет в авиационных частях ВВС и ВС Вооружённых Сил Украины. В 10.04 при заходе на посадку на малой высоте самолёт потерял управление и врезался в землю. В результате катастрофы все четверо членов экипажа погибли, а самолёт сгорел...

Продовження на 17 стор.

ПЕРЕДПЛАТА - ВЕСЬ РІК!

На журнал “Авиация и Время” в будь-якому індексі поштовою відділенні України за “Каталогом видань України” 22792

Докладно про різні літальні апарати, авіація у світових війнах та локальних конфліктах, новітні авіаційні тенденції, креслення, авіаекзотика та інше.

Видається російською мовою

Деякі з раніш виданих журналів та іншу нашу продукцію Ви можете придбати звернувшись до редакції

www.aviation-time.kiev.ua а/с-166, Київ, 03062, Україна. тел./факс: (044) 454-30-47 e-mail: info@aviation-time.kiev.ua

Видається з 1992 р.

“Поворот до нової якості життя”

11 березня у Києві відбулася прес-конференція Прем'єр-міністра України Микола Азарова, присвячена підсумкам діяльності уряду за рік роботи. Відтак питання, що висвітлювалися Головою Уряду, стосувалися переважно економічного стану України. Однак Микола Азаров у своїй доповіді не обійшов і соціальну та продовольчу тематику, які цікавлять людей більше всього. За його словами, основні дії Уряду були зосереджені на відновленні влади і наведенні ладу у фінансовій сфері, що дало поштовх до відновлення економіки країни.

– Найбульш вдалий для України рік – 2004, – підкреслив Микола Азаров. – Останній рік стійкого розвитку країни, коли ми мали 12,5% темпу зростання промислового виробництва і понад 12% темпу росту ВВП. Ця п'ятирічка – 2005-2009 роки – часи такого глибокого падіння, яких не мала жодна з країн світу. Але заходи, що були початі, підкреслюю, системні, планомірні, наполегливі, привели до того, що вже за 2010 рік темпи зростання промислового виробництва виросли до 11,2%, а ВВП – до 4,2%... Якщо 2009 рік наші підприємства закінчили із сальдованим збитком мінус 34 млрд., то 2010 рік – із прибутком 63,3 млрд.

На думку Голови Уряду, завдяки саме таким економічним показникам, в Україні збільшилася реальна заробітна плата, що виросла на 10,2%, у той час, як у 2009 році вона упала на 10%. В абсолютних величинах її зростання складає понад 20%.

У той же час позитивної динаміки набув і процес зменшення заборгованості по заробітній платі. Якщо нинішній Уряд прийняв від попередників заборгованість у 1 млрд. 700, то завдяки наполегливій його роботі цю суму вдалося скоротити більше ніж на 500 млн. грн. Так само вдалося відновити довіру населення до банківської системи. Якщо в 2009 році вклади зменшилися на 4 млрд. грн., то за 2010 рік вони збільшилися на понад 60 млрд. Лише за два місяці 2011 року їхнє збільшення склало 9,3 млрд.

Прем'єр-міністр України Микола Азаров торкнувся й курсу гривні, який коливався протягом 2008-2009 років у межах від 4,5 до 12 грн. Тому стабілізацію курсу на рівні 8 гривень за долар Голова Уряду відносить до ще однієї перемоги. Не менш важливим аспектом роботи Кабінету Міністрів України є і стан із валютними резервами країни.

– 2007-го року ми залишили нашим наступникам валютні резерви країни в обсязі приблизно 36,5 млрд. доларів і абсолютно стабільну фінансову ситуацію, – наголосив Микола Азаров. – А що ми прийняли? З урахуванням кредитів МВФ 24 млрд. Відкиньте звітні 11 млрд. кредитів МВФ і ви одержите чистий валютний резерв Нацбанку. А що ми маємо зараз? Ми повернулися на докризовий рівень і тільки за 1 рік збільшили свої валютні резерви майже до 37 млрд.

Також показовим є факт зростання соціальних витрат бюджету, які лише за загальним фондом за один рік виросли більше ніж на 40 млрд. 34,5% – ріст витрат на соціальний захист населення. Середня заробітна плата в країні виросла на 440 грн. на місяць. У 2,7 рази збільшилася кількість пенсіонерів, що одержують пенсії близько 1 тис. грн.

Втім, найбільше урядники пишаються збільшенням виробництва свинини на 30%, цукру – на 21,5%, соняшникової олії – на 8%. Передусім це дозволило зменшити імпорт, втримати і навіть знизити ціни на деякі із зазначених продуктів харчування. На думку Голови Уряду, в умовах світової продовольчої кризи та збільшення загальносвітових цін, це є суттєвим досягненням.

Микола Азаров у своїй доповіді торкнувся і стану із будівельною галуззю.

– Одне із найбільш серйозних досягнень Уряду – ми зуміли вивести будівельний комплекс із кризи, – підкреслив він. – Наразі наш будівельний комплекс почав давати значний ріст. Це вселяє у нас упевненість, що темпи розвитку і будівельного комплексу, та й у цілому економіки, у 2011 р. будуть значно вищими ніж у 2010 р.

Також у виступі Прем'єр-міністр України Микола Азаров акцентував увагу на питань, пов'язаних із ЄВРО-2012, податками та дерегуляцією підприємницької діяльності. Завершуючи виступ, він підкреслив, що жити в епоху змін складно, а проводити ці зміни, нести відповідальність за ці зміни, ще складніше.

– Ми вдячні за будь-яку об'єктивну, конструктивну критику, за будь-яку підказку, за будь-яку допомогу... Я хочу сказати – будьте упевнені, ми знаходимося на правильному шляху, йдемо упевненим і правильним курсом і, безумовно, результати будуть позитивними, – наголосив Микола Азаров.

Служба інформації “КУ”.

Рік роботи – рік стабілізації

Закінчення. Початок на 1 стор.

Заходи з реанімації Української армії підтримав Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил, окресливши своє бачення реформ в армії у Посланні до Українського народу. Протягом року відчувалася активна підтримка Уряду держави: вперше за багато років у 2010 році фінансування Збройних Сил здійснювалося ритмічно та без затримок.

Це дозволило стабілізувати ситуацію в армії. Було припинено падіння рівня технічної готовності озброєння і військової техніки. Відновлення протягом року 13 бойових літаків, і це при тому, що за останні п'ять років жодного літака відновлено не було, дозволило силам бойового чергування в системі протиповітряної оборони держави відповідати усім критеріям щодо надійного захисту повітряного простору держави. Армієвська авіація Сухопутних військ поповнилася 12 відремонтованими бойовими вертольотами.

Військово-Морські Сили отримали кошти на ремонт підводного човна “Запоріжжя”, фрегата “Гетьман Сагайдач-

ний”, пройшли або проходять доковий ремонт великий десантний корабель “Костянтин Ольшанський”, корвет “Придніпров'я”, корабель управління “Донбас”. За державні кошти було підготовлено участь корвета “Тернопіль” у антитерористичній операції “Активні зусилля” у Середземному морі.

Заходи бойової підготовки виконано на сто відсотків. Проведено низку багатонаціональних навчань – “Сі Бриз-2010”, “Бар'єр-2010”, “Репід Трайдент”, “Світла Лавина”, “Кленова Арка”. Окрім цього, підрозділи Збройних Сил України взяли участь у восьми військових навчаннях поза межами держави.

Показовим стало проведення у вересні минулого року комплексу широкомасштабних навчань “Взаємодія – 2010”, до яких було залучено 7,5 тисяч військовослужбовців, 30 літаків і вертольотів, понад 1200 одиниць військової техніки та 15 кораблів. Такий обсяг навчань засвідчив, що попри всі негаразди військові не розучилися влучно стріляти, вправно володіти технікою та діяти в реальних умовах бою.

Міністерство оборони України протягом 2010 року розробило та відпрацювало разом з іншими державними структурами низку важливих державних документів, що визначають стратегію розвитку Збройних Сил України.

Так, спільно з Національним інститутом стратегічних досліджень розроблено проект

Стратегії національної безпеки України, який зараз знаходиться на розгляді у Раді національної безпеки і оборони України.

Опрацьовано і подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект Военної доктрини України. Наразі проект проходить погодження з іншими міністерствами та відомствами, причетними до виконання завдань оборони України (з 14 міністерств та відомств погодили 9).

Проект Стратегічного оборонного бюлетеня України на період до 2025 року вже представлений та розглянутий на засіданні Міжвідомчої комісії з питань проведення оборонного огляду в Україні, пройшов пра-

екти цих програм вже погоджені із зацікавленими міністерствами та органами виконавчої влади і 11 березня 2011 року направлені до Міністерства економічного розвитку та торгівлі України та Міністерства юстиції України для проведення їх відповідної оцінки та правової експертизи.

9 березня 2011 року Кабінетом Міністрів України схвалено Концепцію Державної цільової оборонної програми будівництва кораблів класу “корвет” за проектом 58250. Реалізація заходів майбутньої програми поряд з підвищенням боєздатності Збройних Сил України сприятиме відновленню суднобудів-

ної та інших суміжних галузей економіки держави.

Не залишилися поза увагою керівництва Міністерства оборони України й питання соціального захисту військовослужбовців і членів їхніх сімей. З 1 жовтня 2010 року значно підвищено рівень грошового утримання моряків плав- та льотно-го складу, а з 1 листопада було підвищено зарплатню усім військовослужбовцям – збільшено розміри щомісячної премії офіцерам з 10% до 55% від посадового окладу, військовослужбовцям-контрактникам з 35% до 70%. Також усі військовослужбовці-контрактники забезпечені безкоштовними обідами за рахунок бюджету Міністерства оборони України.

У лютому 2011 року Уряд України збільшив на 100 відсотків розмір щомісячної грошової винагороди в іноземній валюті українським військовослужбовцям, які виконують миротворчі завдання у складі Операції ООН у Кот-д'Івуарі. А з 1 січня 2012 року у 2,5 рази буде збільшено розміри щомісячної грошової винагороди в іноземній валюті усіх українських миротворців.

Значний крок вперед було зроблено в питанні вирішення найбільшої соціальної проблеми військовослужбовців – забезпеченні житлом. У порівнянні з 2009 роком, коли лише 85 квартир було передано під заселення військовим, у 2010 році щасливими новоселами стали 2020 родин військовослужбовців.

Загалом, підбиваючи підсумки діяльності керівництва Міністерства оборони України протягом року, можна без перебільшення стверджувати, що він дійсно став для Збройних Сил роком стабілізації. За такий короткий проміжок часу розв'язати всі нагальні проблеми, які накопичилися роками, неможливо, однак, на переконання керівництва оборонного відомства, це – лише початок.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міністерства оборони.

Необхідно зазначити, що

УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Багатонаціональним навчанням – бути

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Віктор Янукович своїм Указом № 283/2011 від 11 березня 2011 року затвердив “План проведення в рамках військового співробітництва багатонаціональних навчань на території України за участю підрозділів Збройних Сил України та їх участі у багатонаціональних навчаннях поза межами України у 2011 році”.

Як зазначається в Указі Глави держави, План затверджено виходячи з необхідності постійного підтримання на належному рівні обороноздатності держави, боєготовності Збройних Сил України до виконання покладених на них завдань.

Відповідності затвердженого Плану на території України повинно відбутися 12 навчань. Наймасштабніше з них – українсько-американське тактичне військово-морське навчання “Сі Бриз – 2011” (червень-жовтень). Загальна чисельність учасників заходу – до 2450 військовослужбовців. Від Збройних Сил України братимуть участь до 1700 військовослужбовців зі штатною стрілецькою зброєю та військовою технікою, до 20 кораблів, катерів та суден, до 15 літаків та вертольотів. Від – Сполучених Штатів Америки – до 750 військовослужбовців зі штатною стрілецькою зброєю, до 2 кораблів, до 2 літаків, до 4 вертольотів, до 50 одиниць колісної техніки. Від збройних сил держав-учасниць Програми “Партнерство заради миру” – до 400 військовослужбовців зі штатною стрілецькою зброєю, до 15 кораблів, до 3 підводних човнів, до 4 вертольотів. Районами проведення визначені пункти базування (м. Одеса, смт. Новоозерне, Автономна Республіка Крим), морський торговельний порт “Одеса”, морський торговельний порт “Южний”, акваторія північно-західної частини Чорного моря, 235-й загально-військовий полігон “Широкий Лан” (Миколаївська обл.), полігон 28-ї механізованої бригади 6 армійського корпусу (смт Чорноморське, Одеська обл.), полігон Військового інститут Одеського національного політехнічного університету (смт. Чорноморське, Одеська обл.), м. Очаків, о. Первомайський, акваторія та берегова смуга о. Тендрівська коса, військові аеродроми “Саки”, “Шкільний”, “Кульбакіно”, “Кіровське”, Військово-медичний клінічний центр Південного регіону (м. Одеса).

Військова авіація та частини військ ППО залучатимуться до проведення більшості з запланованих багатонаціональних навчань на території України. В першу чергу серед цих заходів слід відзначити українсько-американсько-польське командно-штабне навчання із залученням авіаційних підрозділів “Безпечне небо – 2011” (орієнтовно час проведення червень-вересень). Місце проведення – визначений повітряний простір України, аеродром бригади тактичної авіації Повітряного командування “Центр” (м. Миргород, Полтавська обл.) Запланована загальна чисельність учасників навчання до 350 військовослужбовців. Зокрема, від Збройних Сил України – до 200 військовослужбовців, до 5 літаків Су-27, до 7 літаків МіГ-29, до 2 літаків Ан-26, 1 літак Л-39. Від Збройних Сил Сполучених Штатів Америки – до 150 військовослужбовців, до 8 літаків F-16C (О) та до 2 літаків C-130 (C-17). Від Збройних Сил Республіки Польща до 6 літаків F-16C

Аеродром бригади транспортної авіації (с. Гавришівка, Вінницька обл.) буде одним з місць проведення багатонаціонального тактичного навчання підрозділів спеціального призначення “Бар’єр-2011”, до проведення якого залучатимуться до 3 українських військових літаків та вертольотів. Таку ж кількість військової авіації заплановано задіяти під час проведення українсько-російського тактичного військово-морського навчання “Фарватер миру-2011”. І до 5 літаків та вертольотів буде задіяно в ході багатонаціонального оперативного-тактичного навчання підрозділів спеціального призначення “Джекал Стоун – 2011”.

Вже традиційним є проведення спільних українсько-білоруських та українсько-російських командно-штабних навчань із залученням чергових сил з ППО. Вони проходять у пунктах постійної дислокації чергових сил ППО. Від Збройних Сил України в кожному з них братимуть участь до 150 військовослужбовців та до 7 літаків, від сусідів – до 10 літаків.

Також підрозділи Збройних Сил України візьмуть участь у 9 навчаннях, які проходять поза межами нашої держави. Серед них слід відзначити багатонаціональне тактичне навчання авіаційних підрозділів “Нобл Ардент – 2011” (квітень-червень, Французька Республіка), в якому від Збройних Сил України візьме участь до 15 військовослужбовців та літак військово-медичної евакуації Ан-26 “Віта”, і багатонаціональне тактичне навчання авіаційних підрозділів “Бріліант Ерроу – 2011” (серпень-жовтень, також Французька Республіка), на яких ЗС України представлятимуть 30 військовослужбовців та літак Іл-76МД.

Служба інформації “КУ”.

ВІЗИТИ

Під час Другої світової війни на території тодішнього Станіслава існував німецький концентраційний табір “Сталаг-731”. Серед його в’язнів було 5 генералів, 1880 офіцерів та 150 курсантів армії Королівства Нідерланди. Вони були кинуті за ґрати через відмову співпрацювати з німецькими окупантами. В’язні табору двічі намагалися втекти, однак, ці спроби щоразу закінчувалися трагічно. Четверо голландських військових і досі поховані у прикарпатській землі. На даний час на території колишнього концтабору базується 114 бригада тактичної авіації. Про минулі трагічні роки сьогодні нагадає обеліск, встановлений посеред одного з дворів частини.

– Пам’ять про події Другої світової війни стає для нас більш важливою зі зменшенням кількості свідків того часу, – зазначив Пітер Ян Волтерс. – На нас лягає відповідальність зберігати цю пам’ять і дбати про те, щоб це було надовго.

– Для нас велика честь зберігати пам’ять про героїчне минуле наших військових побратимів, – наголосив командир бригади тактичної авіації полковник Сергій Биховець. – Відвага та мужність голландських військовослужбов-

ців, нескореність їх духу є прикладом, на якому ми виховуємо сучасних солдат та офіцерів Збройних Сил України.

– Весь офіцерський елітний склад Нідерландів того часу був вивезений до Станіслава, – додав народний депутат України Ігор Зварич. – В музеях нинішнього Івано-Франківська є акварелі, написані цими в’язнями. Це питання вимагає детального дослідження. Делегація Королівства Нідерландів поклала квіти до пам’ятника

нескореним голландським патріотам на території бригади, а також відвідала чотири могили своїх співвітчизників на цвинтарі військовополонених в Івано-Франківську.

На згадку про візит полковник Сергій Биховець подарував високим гостям сувеніри та буклети про військову частину, а також вручив їм символічні відзнаки командира бригади.

Тарас Грень.

Фото Миколи Мацюка.

СПІВРОБІТНИЦТВО

Поглиблюємо співпрацю

9 березня делегація Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, яку очолив командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Сергій Онищенко, з робочим візитом відвідала Республіку Польща. Метою візиту стало обговорення питань щодо реформування військової авіації та військ протиповітряної оборони, визначення перспектив подальшого співробітництва та досягнення взаємосумісності за міжнародними стандартами, зокрема із забезпечення безпеки повітряного простору (в рамках “Євро-2012”), управління та контролю за повітряним рухом, створення і функціонування Центру повітряних операцій, обміну даними про повітряну обстановку.

Окрім того, українська делегація провела робочі зустрічі з керівним складом Міністерства оборони, командувачем Повітряних сил Збройних сил Республіки Польща з метою поглиблення співпраці та подальшого розвитку двостороннього співробітництва на партнерських засадах. Також з керівництвом Повітряних сил Збройних сил Республіки Польща було обговорено питання подальшого розвитку двостороннього військового співробітництва на взаємовигідній основі, зокрема щодо підготовки до проведення українсько-американсько-польського навчання “Безпечне небо-2011”. Метою цього навчання є відпрацювання практичних питань забезпечення безпеки повітряного простору, управління та контролю за повітряним рухом, які передбачають захист місць проведення спортивних змагань з повітря, антитерористичні дії, перехоплення повітряних суден та надання допомоги цивільній авіації.

Візит делегації Повітряних Сил Збройних Сил України до Республіки Польща завершився 11 березня 2011 року.

Начальник прес-центру КПС ЗС України Роман Юрчило.

На якісно новому рівні

14 березня, в рамках візиту в Україну польської військової делегації на чолі із заступником Міністра національної оборони Республіки Польща з питань озброєння і модернізації Марціном Іззіком, у Києві відбулися переговори між польською та українською сторонами.

Українську делегацію на переговорах очолював заступник Міністра оборони України Володимир Омелянчук.

– Цього року Україна відзначитиме 20-ту річницю Незалежності, а також створення її Збройних Сил. За цей час відносини між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Польщі вийшли на якісно новий рівень. Сподіваюся, що ця зустріч стане важливою віхою у подальшому покріпленні взаємовигідної співпраці, – наголосив він.

Під час зустрічі сторони обговорили стан та перспе-

ктиви розвитку військово-технічного співробітництва між оборонними відомства двох країн, зокрема, у військово-морській та авіаційній галузях. Також польській стороні було презентовано сучасні зразки озброєння та військової техніки, прийняті на озброєння Збройних Сил України.

Цього ж дня польська делегація ознайомилась з діяльністю одного з підприємств вітчизняного оборонно-промислового комплексу.

За повідомленням Департаменту преси та зв’язків із засобами масової інформації Міністерства оборони.

ОПЕРАТИВНИЙ ЗБІР

Заради боєготовності в управлінні Повітряного командування “Захід” пройшов оперативний збір

До його роботи долучилися заступник командувача Повітряних Сил Збройних Сил України з бойової підготовки – начальник управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Віктор Сідаш, начальник відділу Повітряних Сил управління оперативного керівництва Головного оперативного управління Генерального штабу Збройних Сил України полковник Роман Дерій, представники Західного оперативного командування, 13-го армійського корпусу Сухопутних військ ЗС України та силових відомств регіону.

– Ми провели один з головних заходів підготовки повітряного об'єднання у 2011 навчальному році – оперативний збір з командно-штабного військового грою, на який залучено увесь особовий склад управління ПвК та керівний склад військових частин – загалом більше 140 офіцерів, – зазначив командир Повітряного командування “Захід” генерал-лейтенант Станіслав Павлович.

Основна мета збору – підвищення рівня теоретичних знань посадових осіб, удосконалення практичних навичок генералів та офіцерів при плануванні застосування військових частин, управлінні ними під час проведення операцій.

Навчальними цілями оперативного збору є вироблення єдиних поглядів щодо форм і способів застосування повітряного командування в сучасних умовах; опанування теоретичних положень Зasad підготовки і застосування Збройних Сил та Настанови з оперативної роботи в органах військового управління Збройних Сил України; засвоєння методики підготовки та проведення

заходів оперативної, бойової і мобілізаційної підготовки; оцінка рівня знань офіцерів з питань оперативного мистецтва, мобілізаційної підготовки, вимог керівних документів щодо організації та несення бойового чергування, бойової та мобілізаційної готовності, Статутів Збройних Сил України тощо.

– Особливістю заходу стало те, що за останні шість років ми вперше поєднуємо теорію і практику планування застосування повітряного об'єднання відповідно до оперативнотактичних завдань, визначених оперативною директивою Повітряних Сил, – підкреслив генерал-лейтенант Станіслав Павлович.

Відпрацьовані у ході командно-штабної гри документи дозволять перевірити правильність Зasad застосування Збройних Сил України за визначеними ситуаціями та ляжуть в основу проведення подальшого комплексу заходів оперативної підготовки ПвК до кінця навчального року. Це в свою чергу, дозволить підготуватися до проведення практичних заходів з бо-

йовим застосуванням визначених військових частин на навчаннях “Адекватне реагування – 2011” під керівництвом начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України у вересні цього року.

Оперативний збір і проходив у два етапи. Спершу на семінарах розглянули визначені навчальні питання і провели їх обговорення. Після цього провели командно-штабну військову гру з виробленням замислу застосування повітряного командування у збройному конфлікті і визначили завдання військовим частинам.

Кінцевим результатом оперативного збору, серед іншого, стало досягнення єдиного розуміння порядку виконання поставлених повітряному об'єднанню завдань на 2011 навчальний рік та удосконалення практичних навичок генералів та офіцерів при плануванні застосування військових частин ПвК в оборонній операції армійського корпусу.

Владислав Назаркевич.
Фото Віталія Стечишина.

Погляди на застосування виробляли спільно

15 березня на Київщині під керівництвом командира Повітряного командування “Центр” – заступника командувача Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Олександра Титаренка відбувся оперативний збір. До заходу залучали генералів та офіцерів управління Повітряного командування, командирів, начальників штабів бригад та полків, а також начальників оперативних відділень, заступників начальників штабів з мобілізаційної роботи військових частин Васильківського та Київського гарнізонів.

Головною метою оперативного збору стало поглиблення знань основ військової науки і військового мистецтва, вивчення характеру ведення бойових дій, особливостей форм і способів застосування повітряного командування за досвідом останніх військових конфліктів у світі, вироблення поглядів на подальше реформування і розвиток виду Збройних Сил. Під час заходу учасники також мали нагоду перевірити правильність теоретичних положень щодо застосування військ та обраних напрямків реформування і розвитку Повітряних Сил, визначити проблемні питання та шляхи їх вирішення.

Зважаючи на достатньо серйозну тематику заходу, участь у ньому також взяли офіцери Головного оперативного управління та Головного управління оборонного планування Генерального штабу ЗС України, а також представники Національної академії оборони України Повітряних Сил на чолі з начальником інституту авіації та протиповітряної оборони генерал-майором Павлом Щипанським.

Любов Киналь.

Лад наведуть ціною кадрових рішень

У Львові пройшла військова рада Повітряного командування “Захід”. На порядку денному – найбільш злободенні питання. Учасники розглядали шляхи зміцнення військової дисципліни та попередження правопорушень, вивчали стан роботи щодо створення і розвитку професійного сержантського складу та виконання посадовими особами заходів Плану “Року технічної готовності” в Повітряному командуванні “Захід”.

З доповіддю “Про стан роботи посадових осіб з питань зміцнення військової дисципліни, попередження правопорушень та крадіжок, збереження військового майна у військових частинах Повітряного командування “Захід” виступив заступник командира ПвК “Захід” з виховної та соціально-психологічної роботи полковник Сергій Кальчук.

Він зазначив, що у 86 відсотків військових частин Повітряного командування “Захід” не обліковано правопорушень. У багатотисячному колективі ПвК кількість скоєних злочинів вимірюється одиницями, однак миритись з таким станом справ не збираються. Переважна більшість правопорушень скоєна в одній бригаді. Відтак ситуація з дотриманням законності у цьому колективі потребує жорсткої оцінки та вжиття рішучих заходів. Полковник Сергій Кальчук підкреслив, що принцип персональ-

ної відповідальності за профілактику хабарництва, крадіжок військового майна, нестатутних взаємовідносин буде в повній мірі застосований до посадових осіб бригади. Ціною кадрових рішень порядок буде наведений. Протягом двох місяців 2011 року в бригаді з метою усунення недоліків в роботі керівного складу працювало 7 комісій у складі 48 офіцерів. Для усунення виявлених недоліків визначені стислі терміни.

З доповіддю “Про стан роботи посадових осіб зі створення і розвитку професійного сержантського складу” виступив начальник відділу особового складу полковник Ігор Мацюк. Він за-

значив, що в Повітряному командуванні “Захід” посади сержантського складу укомплектовані на 79 відсотків.

Виконати у повному обсязі планове завдання щодо відбору кандидатів на навчання для підготовки військових фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “молодший спеціаліст” у 2010 році не вдалось. Тож для забезпечення дієвого впливу та кардинальних змін у підходах до роботи зі сержантським складом Збройних Сил України начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України наказав вважати 2011 рік “Роком сержанта”. Відповідно до вимог наказу командири і начальники мають ґрунтовно попрацювати над покращенням ситуації. Зокрема, у плани підготовки військових частин на 2011 навчальний рік та в особисті плани роботи посадових осіб включені заходи Типового порядку роботи командирів з сержантським та старшинським складом, внесені зміни до програм командирської підготовки офіцерського складу щодо організації повсякденної діяльності та роботи з підпорядкованим сержантським та старшинським складом. Також затверджено деталізований порядок роботи командирів з сержантським та старшинським складом у підпорядкованих військах до взводу включно на підставі Типового порядку роботи

НА ЗАСІДАННІ ВІЙСЬКОВОЇ РАДИ

командувачів, командирів з сержантським та старшинським складом з урахуванням специфіки проходження військової служби у конкретному виді Збройних Сил України. Вже до кінця року укомплектованість посад сержантського складу має сягати 90 відсотків. Задля виконання поставленого завдання військова рада Повітряного командування “Захід” постановила активізувати роботу ради сержантів щодо формування у сержантського складу свідомого ставлення до проходження військової служби за контрактом і впевненості у рівних можливостях кожного військовослужбовця стосовно самореалізації. Окрім того, підвищити індивідуальну роботу командирів всіх рівнів в процесах планування, відбору, навчання та утримання на військовій службі осіб сержантського складу.

Також 2011 рік визначений “Роком технічної готовності”, тож на засіданні військової ради чимало уваги приділили питанням підтримання належного рівня справності озброєння та військової техніки. Зокрема, зосереджувалася увага командирів частин на особливостях якісного проведення паркового тижня. Вже незабаром розпочнеться сезонне технічне обслуговування. Тому було запропоновано під час його проведення виконати цілу низку заходів, що сприятимуть покращенню технічної готовності військових частин.

Владислав Назаркевич.
Фото Віталія Стечишина.

НОВОСІЛЛЯ

Сім'ї військових авіаторів святкують не тільки 8 Березня**Новобудова по вулиці Шишацька, 29 незабаром прийме новоселів.**

Урочистий захід відбувся в актовому залі Миргородського міськвиконкому за участю мера міста Сергія Соломахи, секретаря міської ради Костянтина Кірпоносенка, командування та особового складу авіаційної бригади.

Відзначивши значний вклад воїнів-авіаторів частини у забезпечення безпеки повітряних кордонів держави, їхню звитяжну працю, Сергій Соломаха висловив впевненість у тому, що держава і надалі сприятиме вирішенню соціально-побутових та житлових умов військовослужбовців.

Серед загальної кількості новоселів, що незабаром переїдуть до новозбудованих квартир, чотири сім'ї льотно-го складу. Це – родини полко-

Щасливі власники нових квартир.

вника Олега Гесья, майора Дмитра Фішера, капітанів Ігоря Дячишина та Віктора Нагоряньського. Серед інших власників ордерів – представники штабу, інженерно-технічних спеціальностей, фахівці зв'язку та тилу.

– Звісно, що кожного з нас сьогодні переповають по-

чуття радості та щастя, – відзначив командир авіаційної бригади Олег Гесь. – Тим більше якщо зважити на те, що востаннє частина отримувала квартири близько 5 років тому. І нинішній захід не тільки додає оптимізму усім, хто потребує житла, а й сприяє і подальшій позитивній мотивації

військової служ-

Вручення ордерів.

воїськової служби усього особового складу. Адже житло для військових – це не примара, а реальність. Хоча і не така швидка, як би того хотілось.

Наприклад, сім'я майора Віктора Шклярука чекала цього свята 19 років, старшого лейтенанта Володимира Дерія – 15 років тощо.

Для майора Дмитра Фішера вручення ордеру на нову трикімнатну квартиру мало подвійне значення, адже 8 березня він не просто поздо-

ривляє дружину та усіх жінок, а й святкує свій день народження. Так що подарунок Дмитро Фішер отримав саме в цей визначний у його житті день.

Користуючись приємною нагодою, воїни-авіатори також поздоровили усіх присутніх на урочистостях жінок міста з наступаючим святом 8 Березня і висловили щирі побажання успіхів, здійснення бажань та подальшого і плідного зміцнення співпраці.

Володимир Лазарев.
м.Полтава.
Фото автора.

НА ПАРАДІ!**ПАМ'ЯТАЄМО****Боляче рахувати втрати у війні...**

Без чотирьох місяців три роки тривала окупація німецько-фашистськими загарбниками міста Старокостянтинів. 9 березня 1944 року о 23 годині Москва 20 залпами із 124 гармат салютувала частинам Червоної армії, які успішно виконали операцію щодо звільнення старовинного міста на Поділлі.

Військовослужбовці Старокостянтинівського гарнізону разом з громадою міста взяли участь у мітингу біля Меморіалу Слави, присвяченому дню визволення міста від фашистських загарбників.

Міський голова Микола Мельничук, голова райдержадміністрації Іван Овчар, начальник гарнізону військовий льотчик першого класу полковник Сергій Близнюк та інші учасники заходу, виступаючи перед мешканцями міста з нагоди свята наголосили на нетлінності пам'яті про героїв-визволителів і необхідності постійної шани, уваги та пова-

ги до ветеранів Великої Вітчизняної війни, які сьогодні живуть поміж нас.

– У кінці лютого 1944 року розпочалася Проскурівсько-Чернівецька операція, що мала на меті визволення нашого міста, – шанобливо зауважив полковник Сергій Близнюк. – Бої за визволення Старокостянтинівки почалися 4 березня і успішно закінчилися 9 березня 1944 року – нині цей день для жителів міста святковий. Боляче рахувати втрати у війні... І нам ніколи не забути імена 4 тисяч земляків-старокостянтинівців, удостоєних високих нагород за свої ратні

подвиги. Четверо з них стали Героями Радянського Союзу.

Безпосередня учасниця визволення міста, почесна громадянка Старокостянтинівки Ганна Омелянівна Харченко розповіла присутнім про події тих днів. Від імені ветеранів виступив голова райміської організації ветеранів Євген Павлович Лепьохін і привітав присутніх з цим великим днем в історії міста. Від молодого покоління зі словами вдячності за ратний подвиг та низьким укліном до ветеранів звернулася учениця 11-го класу однієї із шкіл районного центру Леся Єкеніна.

Микола Мельничук, Іван Овчар і полковник Сергій Близнюк нагородили учасників визволення міста від фашистських загарбників цінними подарунками.

Настоятель Свято-Троїцького храму отець Степан провів за загиблими на Старокостянтинівській землі Поминальну панахиду.

Ірина Колонтай.
Фото Василя Дубей.

У зенітній ракетній частині, що на Миколаївщині, триває підготовка озброєння та військової техніки, яку планують до участі в механізованих колонах параду військ у Києві з нагоди 20-ї річниці Незалежності України.

До параду підготуються вчасно

Так у підрозділі, яким командує підполковник Павло Кормільцев, за вмілої організації та багатого досвіду заступника командира підрозділу з озброєння майора Л. Ходакова, всі заплановані роботи виконуються вчасно та у повному обсязі. Зараз, згідно із планом підготовки техніки, сформованими бригадами здійснюються підготовчі заходи до проведення лакофарбових робіт чотирьох пускових установок на базовому шасі МАЗ 543. Варто зазначити, що завдяки професіоналізму механіків-водіїв старшини І.Цюро і молодшого сержанта В.Чибисова, які неодноразово залучалися до участі в парадах, техніка готується на вищому рівні.

Для контролю за ходом робіт прибули представник з центрального автомобільного управління Генерального штабу Збройних Сил України підполковник Сергій Блінов та представник Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник Сергій Дубінін. За словами підполковника Сергія Блінова, у військовій частині робота з підготовки до параду організована на належному рівні, найкраще серед перевірених частин. Це додає впевненості у тому, що сплановані заходи виконують вчасно.

Леонід Балохнін.

Військовослужбовці 56-го окремого вертолітного загону ЗС України продовжують успішно виконувати миротворчі завдання Місії ООН у Лівані.

Так, екіпаж вертолітної ланки Мі-8 на чолі з командиром ланки підполковником Сергієм Дідюрою та командиром вертольота капітаном Леонідом Вольновим протягом двох днів виконували завдання з патрулювання прикордонної смуги Ліванії та Кот-д'Івуару.

Маршрут польоту пролягав через проміжний аеродром Грінвіл, де було здійснено дозаправку вертольота, та аеродром у населеному пункті Зведру. Саме тут для подальшого патрулювання кордону на борт вертольота було взято спостерігачів ганського та пакистанського миротворчих контингентів. Після цього вертоліт облетів за визначеними Місією ООН у Ліванії маршрутами зони відповідальності, що закріплені за відповідними миротворчими контингентами.

– Це було одним із планових польотних завдань, що регулярно виконуються нашими вертолітними екіпажами, – розповів підполковник Сергій Дідюра. – Раніше ці завдання виконували лише екіпажі вертолітної ланки Мі-24, але після їхнього перебазування до Кот-д'Івуару патрулювання кордонів Ліванії покладено на вертолітні ланки транспортно-бойових вертольотів Мі-8.

За словами офіцера, протяжність маршруту патрулювання складає близько 200 кілометрів. Для виконання таких завдань щоденно доводиться долати близько 800 кілометрів. Під час виконання завдання спостерігачі, які є представниками миротворчих контингентів Місії ООН у Ліванії, що відповідають за дані ділянки кордону, фіксують поточну ситуацію.

і – При патрулюванні висота польоту обирається із врахуванням безпеки виконання польотного завдання, – пояс-

НАШІ В ЛІВАНІ

Прикордонна смуга Ліванії та Кот-д'Івуару під контролем українських вертолітників

нив командир вертолітної ланки Мі-8 підполковник Сергій Дідюра, який під час польоту виконував роль льотчика-інструктора. – При цьому ми намагаємося обрати гранично малу висоту задля забезпечення необхідної видимості при спостереженні. Якщо під час патрулювання ми фіксуємо, наприклад, зруйновані мости, палаючі хатинки населених пунктів, ми робимо коло

над цим місцем для уточнення ситуації. Водночас спостерігачі фіксують та терміново передають цю інформацію на "Air Operations center", що у столиці Ліванії місті Монровії. Маршрути патрулювання, що визначені командуванням сил Місії ООН, залишаються незмінними.

Також днями вертоліт вилетів на патрулювання до іншого сектору прикордонної смуги з Кот-д'Івуаром, розташованого південніше сектору, що закріплені за населеним пунктом Зведру. За результатами дводенного патрулювання обстановка у населених пунктах двох секторів прикордонної смуги Ліванії та Кот-д'Івуару оцінена як спокійна, жодних порушень кордону не виявлено.

Варто підкреслити, що після виконання патрулювання на перельоті з Грінвілу до базового аеродрому 56-го окремого вертолітного загону над акваторією порту населеного пункту Бьюконан екіпаж вертольота спільно з групою бойового управління відпрацював взаємодію щодо наведення екіпажів на наземні цілі. Також під час тренування екіпаж виконав бойове маневрування з подолання засобів протиповітряної оборони умовного противника з відпрацюванням атак по наземних цілях.

З Ліванії Вадим Ковальов.
Фото автора.

ЗВ'ЯЗОК ПОКОЛІНЬ

Макарича увіковічать у бронзі

В рамках святкування 70-ї річниці інженерно-авіаційного факультету Харківського університету Повітряних сил імені Івана Кожедуба відкрито "Пам'ятник авіатехніку". Це фігура у зріст людини, в якій легко можна впізнати Макарича – техніка з легендарної кінострічки "В бой идут одни старики".

Організаторами збору коштів на встановлення пам'ятника стали випускники навчального закладу минулих років, а також керівний склад інженерно-авіаційного факультету Харківського університету Повітряних сил на чолі з його начальником полковником Юрієм Миргородом. На думку авторів ідеї скульптури, персонаж актора Олексія Смирнова – найяскравіший представник їхньої професії.

На створення пам'ятника пішло три місяці. Ліпив його відомий у Харкові скульптор Олег Шевчук. Найважчим, за словами майстра, було якнайточніше передати емоції авіамеханіка. За задумом художника, Макарич дивиться вдалечинь і чекає, що його льотчик повернеться із бою живим. На постаменті пам'ятника висічена його знаменита фраза: "Найважче в нашій професії – чекати".

Щоб монумент міг витримати сувору зиму та жарке літо, його ліпили зі спеціального термостійкого бетону. Але випускники військового ВНЗ планують згодом відлити Макарича у бронзі.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото Андрія Пільщикова.

На базі льотного факультету Харківського університету Повітряних сил імені Івана Кожедуба відбулася конференція з безпеки польотів з керівним складом видового військового вузу. Захід пройшов перед важливим етапом у навчанні курсантів – початком льотної практики.

На порядку денному – безпека польотів

У детальному обговоренні специфічних питань військової авіації взяли участь керівний склад університету, льотного факультету, начальники провідних кафедр з підготовки льотних кадрів, льотно-підйомний склад навчального закладу і 203-ї навчально-авіаційної бригади, викладачі профільних кафедр університету, курсанти льотного і інженерно-авіаційного факультетів, а також представники Конотопського та Чугувського авіаремонтних заводів.

Відкрив конференцію голова оргкомітету конференції, начальник університету генерал-лейтенант Віктор Ткаченко. Він зазначив, що під час подібних конференцій

розглядаються важливі питання щодо впровадження більш якісних і ефективних схем навчання та підготовки курсантів, підвищення рівня безпеки польотів.

На початку конференції заступник начальника університету військовий льотчик 1-го класу генерал-майор Олексій Котов продемонстрував присутнім відеофільм "Людина як один з основних елементів авіаційної системи, її вплив на безпеку польотів", де показано наслідки авіаційних катастроф і причини, що призвели до цього.

Начальник відділу безпеки польотів Командування Повітряних сил полковник Сергій Жидков проаналізував стан

КОНФЕРЕНЦІЇ

безпеки польотів у частинах виду ЗС України у 2010 навчальному році, а також доповів про профілактичну роботу щодо забезпечення безпеки польотів та шляхи її покращання у 2011 навчальному році. Також упродовж конференції було заслухано низку доповідей із зазначеної тематики.

На завершення конференції генерал-лейтенант Віктор Ткаченко підбив підсумки заходу та поставив завдання щодо подальшого забезпечення навчального процесу курсантів.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони.

Основа майбутніх Збройних Сил – професійний сержантський склад

Командир відділення, заступник командира взводу, начальник апаратної, начальник бойової обслуги – роль сержантів як у процесі бойової підготовки, так і у повсякденній життєдіяльності підрозділів та військових частин важко переоцінити.

Як ми повідомляли у попередньому номері нашої газети, вперше в історії українського війська проведено Всеармійські збори сержантів. Напередодні професійного

ки, до особового складу, як прагнете забезпечити контроль за виконанням заходів, яким чином вважаєте за необхідне забезпечити зростання престижу військової

Адже від професійних знань молодших командирів, їхнього досвіду, командирських якостей, особистої дисциплінованості та відповідальності залежить найголовніше – рівень навченості підлеглого особового складу.

– Зараз ми маємо чітко вибудовану систему підготовки сержантського та старшинського складу. Моїм рішенням у поточному році буде внесено зміни до програм підготовки у військових коледжах сержантського складу, військових інститутах та академіях. Ми будемо і у психологічному, і у професійному плані готувати офіцерів до розуміння ролі і місця сержанта у Збройних Силах нашої держави, – підкреслив начальник Генерального штабу ЗС України.

Також він поставив сержантам і старшинам завдання бути прикладом у вірності бойовим традиціям, зразком поведінки і військової ввічливості, гідності та шляхетності. При цьому, як Головнокомандувач Збройних Сил, Григорій

Педченко.

За словами начальника

Генерального штабу ЗС України, існуючі проблеми розвитку професійного сержантського корпусу позначаються на якості підготовки підрозділів, стані бойової готовності, військової дисципліни та й у цілому правопорядку у військах. Як наслідок, нагальною потребою стало проведення кардинальних перетворень саме на цих напрямках.

– Часу на теоретичні роздуми у нас немає. Впевнений, що саме від вас, молодших командирів усіх рівнів, залежить рівень підготовленості солдат, їх дисциплінованість, знання особистої зброї, ввіреної техніки. Від вас залежить атмосфера товариства і підтримки один одного в наших військових колективах, – зазначив Головнокомандувач ЗС України.

Генерал-полковник Григорій Педченко акцентував увагу на тому, що в усіх ланках військового управління має бути зрозумілим, що сержант – це перший помічник офіцера, його надійна опора і підтримка. Запорукою цього переконання повинна стати якісна особиста підготовка молодших командирів, їх ґрунтовне знання військової справи, професійна надійність і службовий досвід.

Генерал-полковник Григорій Педченко вважає своїм обов'язком взяти усіх необхідних заходів для забезпечення належного соціального, правового захисту сержантів і старшин, моральної підтримки їх з боку командирів усіх рівнів.

Про актуальні проблеми розвитку професійного сержантського і старшинського складу армії та флоту, ролі та місця сержантів і старшин у військових колективах, функції нової вертикалі головних старшин і головних сержантів, яка вводиться у військах, йшлося і у виступах делегатів І Всеармійських зборів. Зок-

служби. – Ці збори свідчать про те, наскільки важливим для керівництва є сержантський і старшинський склад, наскільки важливим є розуміння сержантами і старшинами своєї ролі. А офіцерами, керівниками – розуміння свого відношення до сержантів і старшин, – наголосив він.

У свою чергу, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Григорій Педченко, виступаючи перед делегатами перших Всеармійських зборів сержантського і старшинського складу, акцентував увагу на тому, що сержантська служба – серйозна школа, досвід та професійний трамплін у майбутнє.

– Вперше в історії Збройних Сил України ми зібрали на всеармійські збори досвідчених молодших командирів для обміну досвідом і обгово-

ЗВЕРНЕННЯ

делегатів І Всеармійських зборів сержантського (старшинського) складу Збройних Сил України до молодших командирів Збройних Сил України

Шановні товариші військовослужбовці Збройних Сил України! Бойові друзі!

Відповідальні завдання щодо реформування та розвитку Збройних Сил України потребують мобілізації зусиль кожного з нас.

Ми, делегати І Всеармійських зборів сержантського (старшинського) складу, звертаємося до всього особового складу Збройних Сил України з усвідомленням особистої відповідальності за якісне виконання обов'язків військової служби.

Ми твердо переконані, що лише спільними зусиллями однодумців-професіоналів ми зможемо досягнути поставленої мети.

Сержанти повинні стати першими помічниками офіцерів у підготовці військовослужбовців підрозділів, вивчати, знати та утримувати в належному стані озброєння та військову техніку, піклуватися про підлеглих та знати їхні потреби.

Ми зобов'язані бути професіоналами військової справи, навчати і виховувати особовий склад у дусі поваги до служби і свого фаху, бути прикладом у виконанні службового обов'язку.

Сержантський склад має безпосередньо впливати та підтримувати морально-психологічний стан та стан військової дисципліни підлеглих.

Кожен солдат та матрос має постійно відчувати підтримку молодших командирів під час опанування військової справи, засвоєння всього, чого їх навчають командири та начальники.

Піклування про стан здоров'я, фізичну підготовку та охайний вигляд підлеглих має стати повсякденною турботою кожного молодшого командира.

Виконання цих відповідальних завдань залежить від честі, відповідальності, професіоналізму та вміння вести за собою підлеглих.

Запевняємо, що нам вдасться виконати рішення І Всеармійських зборів сержантського (старшинського) складу Збройних Сил України, завдання, визначені начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України, та положення Кодексу сержанта Збройних Сил України.

свята, Дня сержанта, еліта молодших командирів – сержанти та старшини частин, з'єднань Збройних Сил України мали змогу зустрітися і обговорити нагальні питання становлення професійного сержантського корпусу у Збройних Силах України.

У роботі зборів взяли участь особисто Міністр оборони України Михайло Єжель, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Григорій Педченко, командувачі видів Збройних Сил України. Увага керівництва військового відомства до цієї категорії військовослужбовців цілком зрозуміла, адже основа майбутніх Збройних Сил – професійний сержантський склад.

Виступаючи на перших Всеармійських зборах, Міністр оборони України Михайло Єжель зазначив, що керівництво вітчизняного оборонного відомства розраховує на те, що та категорія, яку представляють учасники перших Всеармійських зборів сержантського та старшинського складу, почне працювати зовсім по-іншому.

– Ми хочемо ініціативи від вас. Хочемо почути, як ви бачите свою службу, як ви бачите своє ставлення до техні-

служби. А ми обіцяємо усіляко підтримувати ваші починання, – наголосив Михайло Єжель. – Відродження держави починається з армії. Сержант має пишатися своїм військовим одностроєм, тим, що виконує вправу на бойовій техніці.

Спілкуючись з сержантами і старшинами, глава оборонного відомства підкреслив, що перед сержантами і старшинами сьогодні постають відповідальні завдання. Серед них він назвав роботу з підлеглими, роботу на техніці, роботу над собою та найголовніше – роботу над підняттям престижу військової

служби. Ви – лідери сьогоднішнього дня. На вас рівняються підлегли, вами пишуться командири. Як Головнокомандувач Збройних Сил України, я покладаю особливу надію на ваш життєвий і службовий досвід, розраховую на підтримку тих зусиль, яких сьогодні докладає керівництво Генерального штабу, видів Збройних Сил України з метою підвищення рівня бойової готовності, навченості військ, зміцнення військової дисципліни, виховання особового складу, – підкреслив генерал-полковник Григорій

рема, головний старшина Старокостянтинівської бригади тактичної авіації імені Петра Франка старший прапорщик Олег Поліщук розповів про напрямки діяльності командування бригади щодо підвищення професійного рівня сержантів з визначенням їх ролі на рівнях взводів, рот, батальйонів та бригади загалом. Також поділився напрацюваннями у роботі з підлеглими та секретами ефективного функціонування Ради сержантів. Варто зазначити, що бригада стовідсотково комплектується військовослужбовцями за контрактом з 2005 року, відтак у частині накопичено чималий досвід роботи щодо підготовки молодших командирів.

Наприкінці заходу делега-

– Головнокомандувача Збройних Сил України.

Завершилися I Всеармійські збори церемонією нагородження кращих сержантів і старшин Збройних Сил України. Зокрема, начальник радіостанції радіотехнічної батареї дивізіону зенітного ракетного полку Повітряного командування “Центр” ПС ЗС України сержант Сергій Фокін та головний старшина бригади тактичної авіації імені Петра Франка старший прапорщик Олег Поліщук за зразкове виконання службових обов’язків, відмінні показники у навчанні нагороджені цінними подарунками – наручними годинниками. А головний старшина авіаційної ескадрильї бригади тактичної авіації Повітряного

КОДЕКС

СЕРЖАНТА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Сержант – це лідер для солдат, зразок для підлеглих, опора для командира.

Честь сержанта – це внутрішня гідність, благородство душі, чистота совісті, бездоганність поведінки на службі та в побуті.

Девіз сержанта – честь, відповідальність, професіоналізм.

Я _____, приймаючи Кодекс сержанта Збройних Сил України, зобов’язуюсь:

бути патріотом, вірно служити Вітчизні, знати і поважати історію держави та українського війська, бойові традиції з’єднання і військової частини, зберігати і примножувати їх;

стійко переносити випробування військової служби, бути готовим до виконання завдань там, де цього потребують інтереси Вітчизни, захищати та відстоювати інтереси держави зі зброєю у руках, а коли цього потребуватиме військовий обов’язок – стати мужнім воїном-миротворцем;

бути прикладом у виконанні службових обов’язків, знанні бойової техніки і озброєння підрозділу, дбати про справність власної зброї та зброї підлеглих;

бути лідером, виховувати у собі дисциплінованість, рішучість, самовладання, виявляти мужність та винахідливість, хоробрість, сміливість, наполегливість у досягненні поставленої мети;

турбуватися про підпорядкований особовий склад, його стан здоров’я та побуту, родинне благополуччя, знати професійні та морально-психологічні якості кожного підлеглого;

удосконалювати стройовий вишкіл, рівень фізичної підготовки та особистого професіоналізму;

пишатися військовою формою одягу, належністю до роду військ, бути взірцем акуратності та шляхетства.

Я, сержант, особисто несу відповідальність за навченість моїх підлеглих, їх підготовку до виконання завдань.

Я завжди буду поважати старших, допомагати молодшим, підтримувати взаємодопомогу та взаємовиручку.

Я завжди буду передавати свої знання і досвід підлеглим та зроблю все можливе для того, щоб заслужити їх повагу, довіру і авторитет.

Як сержант буду зміцнювати армійську дружбу та стану для співслужбовців старшим братом – надійним та авторитетним.

Поза службою я буду прикладом взірцевості та ввічливості, пам’ятаючи, що від мене також залежить довіра громадян до своєї армії.

Зобов’язуюсь оберігати та захищати честь та гідність сержанта, дорожити своєю належністю до сержантського корпусу Збройних Сил України.

За порушення Кодексу сержанта Збройних Сил України я несу моральну відповідальність перед співслужбовцями та відповідальність встановлену чинним законодавством.

ти I Всеармійських зборів ухвалили Резолюцію та Звернення до сержантського та старшинського складу Збройних Сил України, обговорили Кодекс честі сержанта Збройних Сил України, який, до речі, відразу ж був затверджений наказом начальника Генерального штабу

командування “Захід” ПС ЗС України старшина Ярослав Фіцик нагороджений нагрудним знаком “Кращий сержант Повітряних Сил Збройних Сил України”.

Сергій Фурдик.
“Крила України”.
Фото Сергія Попсуєвича.

КОДЕКС ЧЕСТІ

Честь, відповідальність, професіоналізм

12 березня в Варшавсько-Одеській ордену Суворого III ступеня зенітній ракетній бригаді Повітряного командування “Південь” Повітряних Сил Збройних Сил України відбулися урочистості з нагоди прийняття сержантським та старшинським складом частини Кодексу сержанта Збройних Сил України.

Під час урочистого заходу перед присутніми виступили командир зенітної ракетної бригади полковник Олександр Третьяков, голова сержантських зборів старший сержант Ігор Романішин, делегат перших Всеармійських зборів сержантського та старшинського складу Збройних Сил України сержант Олександр Коломієць.

– В теперішній час сержантському корпусу приділяють багато уваги і відводять велику роль у вихованні навчання рядового складу і повсякденній діяльності підрозділів, – зазначив командир військової частини полковник Олександр Третьяков. – Роль молодших командирів важко переоцінити, оскільки саме вони є ключовою фігурою, яка виконує управлінську функцію.

В Збройних Силах України змінюється підхід в організації військового управління, а саме суттєво підвищується роль молодших командирів – сержантів. Тобто на цю ланку командирів має покластися значна частина елементів управ-

лінської діяльності. Також полковник Олександр Третьяков відмітив, що найближчим часом основний обов’язок офіцерського складу полягатиме в загальному керівництві підрозділом, плануванні заходів бойової підготовки і організації їх виконання. А сержанти і старшини безпосередньо забезпечуватимуть підготовку та виконання підрозділом завдань за призначенням – організацію виконання основних елементів підрозділом в повсякденному житті.

Крім того, обіймаючи посади молодших командирів, сержанти будуть виконувати роль радників на всіх рівнях командної вертикалі з питань бойової готовності, військової дисципліни, морально-психологічного стану підрозділу.

Делегат перших Всеармійських зборів сержантського та старшинського складу Збройних Сил України сер-

жант Олександр Коломієць під час виступу до присутніх довідав завдання, визначені керівництвом Збройних Сил України.

Голова сержантських зборів військової частини старший сержант Ігор Романішин відмітив, що прийняття Кодексу сержанта Збройних Сил України є знаменною подією для кожного молодшого командира частини. Кожен сержант, старшина і прапорщик частини голосно оголосив свої зобов’язання, викладені в Кодексі сержанта Збройних Сил України, які на нього покладені як на молодшого командира.

На завершення урочистостей весь сержантський склад військової частини з командуванням зенітної ракетної бригади сфотографувався на згадку про цей важливий захід.

Сергій Балаювський.
Спеціально для “Крила України”.

ЗБОРИ

Про роль сержанта на регіональному рівні

У Харкові, в приміщенні Палацу студента Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”, проведено збори сержантського та старшинського складу військових частин і установ, що розташовані в регіоні.

Відкрив зібрання начальник Харківського військового гарнізону обласний військовий комісар полковник Олексій Середа.

– У наш час вирішальну роль у військовій структурі країни відіграють саме сержанти. Особливо це помітно на тлі військових реформ та на шляху до остаточного формування професійного війська. Цей напрямок подальшого розвитку нашої

армії визначений пріоритетним і таким, що потребує докорінних змін. Тож зрозумійте цю велику відповідальність, що покладається на вас – сержантів, старшин та прапорщиків, – зазначив військом.

Після короткої промови полковник Олексій Середа передав слово секретарю перших Всеармійських зборів сержантського та старшинського складу головному старшині Військового коледжу сержантського складу Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” та організатору обласного заходу старшині Андрію Мачулянському.

– Від Міністра оборони України та начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил я та

мої колеги отримали в Києві чіткий наказ про подальшу активізацію роботи щодо підвищення значення молодшого командира. У всіх видах Збройних Сил та родах військ сержант повинен бути взірцем у всьому та справжнім помічником офіцера, – передав першочергові завдання своїм товаришам старшина.

Після обговорення актуальних питань, що ґрунтуються навколо алгоритму дій молодших командирів, відбулося заохочення кращих військовослужбовців з нагоди Дня професійного сержанта. Грамоти, подяки та відзнаки вручали полковник Олексій Середа та начальник Військового коледжу сержантського складу Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” полковник Олександр Бобров.

Після офіційної частини зборів представників військових колективів, що розташовуються в Харківській області, полковник Олексій Середа пообіцяв проводити подібні зібрання частіше і – не тільки з нагоди свят.

Прекрасним подарунком для всіх став концерт із залученням творчих колективів Слобожанщини. Яскраві виступи співаків та танцюристів організував заступник начальника Військового коледжу сержантського складу Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” підполковник Петро Іващенко.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото автора.

КОНКУРС

Хто спритніший, розумніший, методично найвправніший?

У Вінниці, в окремій базі забезпечення Командування Повітряних Сил ЗС України, де командиром полковник Олександр Онищук, відповідно до плану проведення у частині "Року сержанта" відбувся конкурс "Професійний сержант".

У конкурсі взяли участь 38 учасників. Цікавим є те, що окрім чоловіків за званням кращого сержанта частини змагалися і військовослужбовці-жінки. Варто зазначити, що напередодні конкурсу у підрозділах були визначені кращі сержанти, які й змагалися за це високе звання.

Чимало сержантів нашої частини можна з повною відповідальністю назвати професіоналами військової справи та найближчими помічниками офіцерів, – говорить заступник командира військової частини з виховної роботи підполковник Андрій Швець. – Проведення ж конкурсу – це підвищення професійної майстерності та методичних навичок сержантського складу, що в кінцевому результаті відобразиться на рівні навченості підлеглого особового складу.

За умовами конкурсу сержантам потрібно було показати свої знання і вміння з основних дисциплін бойової підготовки. Якщо заняття з гумані-

тарної підготовки та Статутів Збройних Сил України були проведені у формі заліків, де від конкурсантів вимагалось лише знання предмета, то під час занять зі стройової та фізичної підготовки оцінювалися ще й практичні та методичні навички військовослужбовців. Під час заняття з вогневої підготовки конкурсанти змагалися, хто скоріше виконає

норматив з неповного розбирання та збирання штатної зброї. На кожному етапі конкурсу компетентне журі зі складу командування військової частини оцінювало дії учасників змагань.

За результатами конкурсу "Професійний сержант" перше місце виборов начальник складу радіаційного, хімічного та біологічного захисту стар-

ший сержант Дмитро Марченко, "срібло" здобув командир відділення молодший сержант Сергій Сергієнко, а третє місце посів заступник командира взводу – командир відділення молодший сержант Олександр Шевчук.

За словами заступника командира частини підполковника Віктора Яремчука, усі заходи, що передбачені планом "Року сержанта", спрямовані як на особисту підготовку кожного військовослужбовця, так і на посилення інтенсивності військового навчання у підрозділах частини загалом. Адже у Збройних Силах змінюється підхід в організації військового управління, що

першочергово вимагає удосконалення підготовки професійного сержантського складу.

Саме сержантський склад в недалекому майбутньому візьме на себе основне навантаження щодо роботи з особовим складом, його вихованням і навчанням. Задля цього кожний молодший командир повинен бути лідером для своїх підлеглих, користуватися неабияким авторитетом завдяки своєму професійному рівню і високим моральним якостям, – додав підполковник Віктор Яремчук.

Сергій Фурдик.
"Крила України".

В умовах щоденної зміни обстановки

АЕРОНАВІГАЦІЯ

Саме слово "навігація" у дослівному перекладі з латинської (navigatio, від navigo) означає "пливу на судні". І, якщо у давні часи, коли ця наука лише зароджувалася, мова дійсно йшла тільки про судна морські, то вже у ХХ столітті поняття навігації значно розширилося. Адже з'явилася авіація, а ще через півстоліття – і космічні апарати. До речі, варто не забувати, що через якихось два тижні все людство відзначатиме півстолітній ювілей першого польоту людини у космос!

ні є головним у світі аеронавігаційним документом, міжнародний збірник аеронавігаційної інформації видавництва Центру аеронавігаційної інформації Цивільної авіації Російської Федерації, а також власна продукція Центру аеронавігаційного забезпечення авіації Збройних Сил України. Останнє – це Збірник аеронавігаційних даних аеродромів України, що охопив інформацію про всі, військові та цивільні аеродроми, навіть ті з них, які на сьогодні активно не використовуються, Каталог посадкових (вертолітних) майданчиків, а також радіонавігаційні карти.

Та, як говориться, все просто буває лише на папері... Для того, щоб Центр міг забезпечити користувачів усією необхідною аеронавігаційною інформацією, необхідні кошти для закупівлі

тих самих міжнародних збірників, а також річних поправок до них. Так само коштів вимагає видання продукції Центру, і в першу чергу – радіонавігаційних карт. І ось, з настанням економічної кризи в Україні, коштів на це, як і багато на що інше, не знаходилося... А це, за великим рахунком, можна кваліфікувати і як підлив бойової готовності! Адже відсутність аеронавігаційних відомостей, як вже згадувалося вище, безпосередньо впливає на безпеку польотів! Тим більше, якщо врахувати, що Центр аеронавігаційного забезпечення авіації Збройних Сил України опікується не лише сталими повітряними трасами в українському небі, а забезпечує даними екіпажі усіх без винятку літаків і вертолітів, що залучаються до численних навчань, в тому числі – і міжнародних, ротацій національних контингентів Збройних Сил України за рубежом, а також усіх інших польотів українських військових літаків за кордон. Йдеться про міжнародне співробітництво, візити військових делегацій тощо. Тобто, відповідальність, можна сказати, найвищого рівня. Але... Протягом ось уже декількох років через відсутність коштів ця інформація до користувачів не доходить!

Та нарешті цього року крига скресла! Вперше за три роки Центру виділені кошти і на придбання міжнародних збірників та річних поправок до них, і на друк власних радіонавігаційних карт! Тепер залишилося провес-

ти обов'язкові тендери, укласти договори й – вперед!

Питання забезпечення Центру коштами для придбання необхідних збірників аеронавігаційної інформації та видання карт тримав на своєму контролі особисто командувач Повітряних Сил генерал-лейтенант Сергій Онищенко, який, як льотчик, прекрасно розуміє значення подібної продукції.

Із кожним днем аеронавігаційна інформація старіє, постійно потрібні поправки до неї. Вже найближчим часом, протягом цієї весни, Центр планує видати 300 радіонавігаційних карт верхнього та нижнього повітряного простору, а також 250 каталогів навігаційних даних (йдеться про радіонавігаційні карти класу G). Загалом буде надруковано близько 2500 радіонавігаційних карт.

Окрім цієї роботи, у фахівців-навігаторів є ще чимало завдань. Так, зараз ними проводиться робота з розробки автоматизованого робочого місця для рішення завдань штурманського забезпечення багатонаціональних навчань "Безпечне небо – 2011". А буквально напередодні Дня частини її командир, полковник Іван Романенко, бере участь у спостережних польотах над Італією відповідно до Договору "Відкрите небо". Протягом п'яти днів він, як представник Повітряних Сил у складі делегації українських верифікаторів, подолає 2 000 кілометрів італійського неба та повернеться у переддень свята свого колективу. Та ще до закордонного від'їзду Іван Августинович розповів про здобутки Центру, новини, якими він живе, а також – про кращих військовослужбовців. Працюють, за словами командира, всі сумлінно й відповідально. Та цього року з нагоди свята начальник Центру відзначає професіоналізм таких офіцерів, як його заступник підполковник Віталій Беленков, старші офіцери інформаційного відділу майори Федір Кота й Сергій Дрогичинський, старший лейтенант Юрій Захарчук, а також офіцер відділу забезпечення (геоінформаційного) старший лейтенант Євген Гончаров.

Ряд військовослужбовців Центру за сумлінність та професіоналізм будуть з нагоди Дня частини заохочені і вищим командуванням, та про це – в окремій розповіді.

Олексій Тригуб.
"Крила України".
Фото автора.

Навігація, за своєю сутністю, є наукою про способи вибору шляху й методів водіння суден, літальних та космічних апаратів. Навігатори визначають оптимальні маршрути, напрямки й значення швидкості та інші параметри руху об'єкта. Якщо вести мову саме про аеронавігаторів, тобто фахівців з авіаційної навігації, то вони, крім того, повинні повсякчас відслідковувати усі зміни на маршрутах польотів повітряних суден, зміни на аеродромах та майданчиках приземлення тощо. Обсяг роботи – чималий, та головне те, що від точності та своєчасності розрахунків навігаторів залежить безпека польотів!

В Україні аеронавігаційним забезпеченням державної авіації займається військова частина, якою командує полковник Іван Романенко. Це – Центр аеронавігаційного забезпечення авіації Збройних Сил України, який, до речі, 21 березня відзначає 8-у річницю від дня створення. Невеличка за своєю чисельністю військова частина, у якій проходить службу й працює лише півтора десятки чоловік, відповідає за таку серйозну ділянку роботи, що безпосередньо пов'язана із питаннями безпеки польотів.

Головний напрямок роботи спеціалістів Центру – це забезпечення авіаційних частин Збройних Сил України та інших відомств аеронавігаційною інформацією з обов'язковим і постійним доведенням усіх змін, що відбуваються в аеронавігаційному просторі. Як це виглядає на практиці?

Якщо розповідати дуже стисло, то існує три основних джерела аеронавігаційної інформації: міжнародний збірник аеронавігаційної інформації "Джеппесен", що видається в Німеччи-

ВІЙСЬКОВІ ЗМІ

“ДМБ”, “Служу Україні”, “Армія” – такі є назви трьох нових проектів Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України. Перший національний, 5-й телеканал і УТР – їхня ефірна “прописка”.

Менше місяця пройшло, як у ЦТРС з’явилося нове керівництво – і результати не забарилася. Кількість телеэфірів збільшилась. Більше того, програми почали виходити у рейтинговий час і набрали ознак конкурентоспроможного телепродукту. Саме такого, якого вимагає телебачення і за яким вже давно скучив зацікавлений у житті війська український телеглядач.

Досить нагадати, що 2010-й рік студія закінчила, не маючи в ефірі Першого національного каналу телепередачі власного виробництва.

Враховуючи це, зміна менеджменту ЦТРС стала нагальною потребою. Сьогодні у керма творчого колективу стоїть професійний журналіст і досвідчений керівник Ігор Кошель, який у свій час керував корпунктом газети “Народна армія” у Львові.

– Ідея створення нових телепроектів належить колективу Департаменту преси та зв’язків зі ЗМІ Міністерства оборони України, який очолює Олександр Клубань, – говорить Ігор Петрович. – З самого початку Департамент брав участь у плануванні, наповненні та “шліфовці” майже кожного випуску телепередачі. Представники Департаменту проводили творчі обговорення концепції кожної програми. Незважаючи на певні фінансові труднощі, творчий колектив ЦТРС щиро відгукнувся

Військові “завойовують” телепростір

на нововведення. Особливо хочу відзначити молодих журналістів, операторів, які привнесли у творчі продукти нові ідеї і свіжий погляд.

Нагальне завдання для директора Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України Ігоря Кошеля було не з легких. Адже йшлося не лише про відновлення трансляції передачі військової студії в ефірі Першого національного каналу, але й про прем’єру на 5-му телеканалі нового конкурентного телепродукту. І, як змogli переконатися глядачі, це завдання директор виконує успішно.

Телепередачі “ДМБ – доблесть, мужність, благородство” притаманні

сучасні дизайн та музичне супроводження, 20-хвилинний хронометраж. Виходить на 5 каналі, щонеділі о 11.40. Родзинка програми – інтерв’ю з такими бойовими командами, як, наприклад, підполковник Сергій Шаповалов, який, згадуючи Афганістан, висловив протесту, але забути військову істину – що на війні “дівщини” взагалі не існує, а є тільки реальне військово братерство. І це братерство залишається назавжди: солдати та офіцери, хто вижив після війни, продовжують і в мирний час в скрутну годину допомагати один одному, незважаючи на різницю у віці та в званнях.

Щодо Першого національного, то повернутися на нього для військових тележурналістів було справою простижу. Тематичний підхід, стислі та зрозумілі коментарі, креативний гумор у відеовставках з відомих кожному кінострічок – таким було чергове творче рішення нового керівництва студії. Перегляд триває на одному подиху. І справа тут не в тому, що телепередача

має 10-хвилинний хронометраж. Виходить щопонеділка на Першому національному о 21.45. Ті, хто переглянув випуск цієї телепередачі 21 лютого, зрозуміли, що нині “Армія” – це не тільки телевізитівка Збройних Сил України, але й інструмент для боротьби проти “чорного піару” на солдатських харчах.

І, нарешті, телепрограма “Служу Україні”, яка виходить на телеканалі УТР по суботах та неділях. Програма несе більш інформаційно-пізнавальний характер і має завдання інформувати глядачів про знакові події, що відбуваються в Збройних Силах України.

Викликає здивування, як в режимі швидкого реагування ЦТРС МО України не тільки повернула втрачені позиції, а й намагається збільшити присутність військових програм в інформаційному просторі країни. Фактично зараз на очах телеглядачів триває створення нової моделі військового телебачення: коли керівництво розуміє, що військові програми повинні входити в десятку кращих вітчизняних телепередач державної тематики, що головне надбання студії – такі досвідчені журналісти, як Олександр Терверко, Богдан Сенік, Ян Іванишин, Ірина Ястремська, Даша Тарасова, Вікторія Погрібна та інші.

До речі, названі телецикли кожен бажаючий може переглянути в будь-який час, скориставшись можливостями порталу Збройних Сил України. Тож, шановні читачі, заходьте на mil.gov.ua і будьте поінформовані про усі подробиці життя і служби захисників Батьківщини.

Наталія Печоріна.

У ВІННИЦІ продовжують ремонтувати авіаційну техніку, і будуватимуть літаки, а можливо й вертольоти

Інформація про те, що у Вінниці випускатимуть українські вертольоти Mi-2, прозвучала з уст голови Ради директорів ВАТ “Мотор Січ” В’ячеслава Богуслаєва ще на початку березня і облетіла всі ЗМІ України. Про це писали і фахівці, і журналісти видань, з авіацією не пов’язаних. Проте коментарів керівництва Вінницького авіаремонтного заводу читати не доводилося. Хоча саме вони можуть компетентно відповісти, чи можна у Вінниці за рік-два налагодити випуск українського вертольота. З проханням роз’яснити ситуацію, що склалася на підприємстві щодо випуску українських вертольотів Mi-2, наш кореспондент звернувся до головного інженера ДП “Вінницький авіаційний завод” Анатолія Петровича Менька.

– На ринку надання послуг з ремонту авіаційної техніки наше підприємство вже майже 50 років. Починали у Вінниці з ремонту легкомоторної авіації: літаків Як-12 і Ан-2, вертольотів Ка-15 та Ка-18, поршневі двигуни АІ-14, М14В26. В 70-х заводом освоєний ремонт вертольота Ка-26 та його модифікацій, в 80-х – Mi-2, а також літаків Як-18Т та Як-52 і допоміжної силової установки РУ 19А-300 для літаків Ан-24 і Ан-26. В подальшому на підприємстві освоєвалися різні види ремо-

нту цих типів авіаційної техніки, їх вузлів та агрегатів. На сьогодні ДП “Вінницький авіаційний завод” має сертифікати на ремонт вертольотів Ка-26 та Mi-2, літаків Ан-2, Як-18Т і Як-52 не тільки Державнавіаційна служба України, а й відповідних органів Російської Федерації.

Виробництво вертольотів на заводі планувалося вже в перші роки після проголошення незалежності України. Спочатку це був Ка-228. Непоганий вертоліт з запорізьким двигуном АІ-450. Переговори велися з 1992 року. Фірма Камов могла нам передати необхідну документацію, і ми могли налагодити виробництво. Проте через відсутність державних капіталовкладень, загальний занепад економіки, в першу чергу, відсутність замовлень стали причиною того, що машина не пішла в серію.

Наступним кроком став вертоліт української розробки “Ангел”. Проте й цього разу виробництво далі розмов не пішло. Вже майже десяток років розробники не можуть сертифікувати машину.

Так що пропозиція проводити на нашому заводі ремонт вертольотів Mi-2, а згодом і виробництво на його базі нового українського вертольота – це, поки що, лише чергова спроба українських авіабудівників. Для того, щоб Україна мала власний вертоліт, потрібно створити конструкторське бюро, призначити Генерального та головних конструкторів, розробників та сертифікувати виробництво, зайти ринки збуту вертольотів. Щоб виробництво було прибутковим, потрібно створити й продати не кілька машин, й не кілька десятків, а сотні щороку. Потужності

нашого заводу здатні виробити таку кількість продукції. У середині 80-х на підприємстві в місяць випускали з ремонту більше 100 літальних апаратів та близько 100 двигунів.

Але для старту необхідні державні інвестиції, тому що період повернення капіталу в авіабудівній галузі значний, і приватний інвестор не прийде. Поки не буде державної гарантії, то про український вертоліт годі й говорити.

Бажання керівництва ВАТ “Мотор Січ” проводити ремонт вертольотів зрозуміле. Їм необхідні ринки збуту двигунів. Проте поки що в цих потугах я бачу більше політики та піару.

– Вінницький авіазавод вже давно не працює на повну потужність. Чи є на підприємстві ще кваліфіковані робітники, які зможуть навчити молодь? Хто складе тиме вертольоти?

– Про досвід наших працівників відомо далеко за межами України. Досить сказати, що в той день, коли на ДП “ВіАЗ” перебувала група спеціалістів ВАТ “МоторСіч”, для проведення переговорів щодо ремонту літаків Ан-2 до нас прибули представники однієї з авіакомпаній Німеччини. І не ті, з ким ми постійно співпрацюємо. Про нашу роботу вони дізналися від тих власників Ан-2 в Німеччині, хто періодично ремонтує такі ж літаки на нашому підприємстві. В першу чергу відзначили, як позитив, вік наших працівників. Отже, робітники мають досвід аваріаремонту.

І кваліфікацію вони не втрачають. Зараз на ВіАЗі в ремонті стоять Ан-2 з Архангельська. Йдуть переговори про ремонт літаків для Білорусі. Від-

ремонтували вертоліт Mi-2 для Кременчуцького льотного коледжу... Будуть замовлення, зможемо підняти зарплату, тоді й прийде на підприємство молодь. А наші досвідчені висококваліфіковані працівники їх навчать.

– В’ячеслав Богуслаєв сказав, що ВіАЗ стане складовою двигунобудівної компанії МоторСіч. На мою думку, більш природно, якби завод увійшов до іншого об’єднання, з ДК Антонов на чолі з генеральним конструктором Д.С.Ківкою...

– Державний концерн Антонов створений для виготовлення й продажу великих транспортних літаків Ан. У нас випускають легкі літаки та вертольоти. Можливо, саме тому наше підприємство не запрошували в це об’єднання. Проте перспектива участі ДП “ВіАЗ” в ньому завжди є, адже наша продукція користується попитом на зовнішньому ринку.

З середини 80-х наш завод працює над програмою модернізації та модернізації літака Ан-2. Після заміни на літаку двигуна АШ-62ИР на турбогвинтовий ТВД-20 та оновлення обладнання він мав стати Ан-3. Планувалося, що літак буде вироблятися в Росії та в Україні, на нашому авіазаводі. В Росії за цей час побудували та переобладнали близько 30 літаків. У нас – жодного. Зараз програма отримала “нове дихання”. В цеху заводу стоїть Ан-3 в очікуван-

ні запорізького двигуна МС-14 і після завершення робіт буде переобладнаний в Ан-3-200. Коли ця машина піде в серію, а вона має перспективи та попит, можна буде говорити про можливість об’єднання з Антоновим або про спільне виробництво.

– Кожен виготовлений чи відремонтований вертоліт потрібно облітати. Але кілька років тому рішенням міськради заводський аеродром вирішили передати іншим господарям. Де будуть облітувати українські вертольоти?

– Парадоксальна ситуація з нашим аеродромом склалася три роки тому. Хто може уявити авіазавод, що випускає повітряні судна, без аеродрому? Проте 39 депутатів Вінницької міськради простим підняттям рук вирішили долю державного підприємства, не питаючи про це державу Україна. Це рішення опротестувала прокуратура, і вже третій рік в Київських судах ми доводимо, що земельна ділянка заводського аеродрому – власність держави, а не вінницьких депутатів.

Тим не менше, не зважаючи на всі проблеми, підприємство працює та продовжує ремонтувати літаки і вертольоти. Воно включене у перелік підприємств авіабудівної галузі, що мають загальнодержавне значення.

Бесіду вів Віктор Гедз. “Крила України”.

“Хочу реалізувати себе у цивільному житті!..”

Саме так відповідає підполковник запасу Григорій Пустовіт на запитання, навіщо йому, військовому пенсіонеру, знадобилося таке неоднозначне й невдячне заняття, як політика: “Хочу реалізувати себе у цивільному житті!..” І, треба сказати, це прагнення самореалізації Григорію Олександровичу вдається. А головне – він приносить користь людям, допомагає і словом, і ділом тим, хто дійсно потребує допомоги. І при цьому сам залишається безсрібником. Можна, звичайно, не повірити: мовляв, не буває такого на досить високому посту – секретаря міської ради обласного центру. Втім, судіть самі: як інакше назвати людину, яка, прослуживши у Збройних Силах майже 30 років, не була забезпечена житлом, і навіть сьогодні, обіймаючи посаду секретаря Луцької міської ради, ютиться у гуртожитку?!

“Піхотний” початок військового шляху

Григорій Олександрович Пустовіт народився 29 березня 1960 року у місті Дубно Рівненської області. І хоча у родині ніколи не було професійних військових, брати Тарас та Григорій Пустовіти чомусь вирішили обрати саме цю професію. Забігаючи вперед, можна сказати, що вони не лише разом стали офіцерами, але й у суспільне життя й політику також, вже будучи пенсіонерами, пішли обидва: Тарас Пустовіт донедавна обіймав посаду мера міста Острога.

А розпочати свій військовий шлях восьмикласник Гриша вирішив якомога раніше. Влітку 1975 року він поїхав до Калініна, успішно склав вступні іспити й став суворовцем. Коли через два роки прийшов час вступати вже до вищого військового навчального закладу, Григорій мав гарну початкову військову підготовку та ґрунтовні знання, яких би йому ніколи не дала звичайна середня школа. Поміркувавши щодо вибору військового училища, зрештою суворовець Пустовіт зупинився на престижному ЛенВОКУ – Ленінградському вищому загальновійськовому командному училищі.

Через чотири роки, ставши командиром мотострілецьких підрозділів тактичного рівня та здобувши кваліфікацію інженера з експлуатації гусеничних та колісних машин, лейтенант Григорій Пустовіт отримав своє перше офіцерське призначення й прийняв посаду командира навчального взводу у навчальній мотострілецькій частині, що дислокувалася під Ленінградом. Там офіцеру українського походження довелося прослужити 11 років, аж поки Радянська армія не стала Російською. Але вже наприкінці доленосного дев'яносто першого року командир роти капітан Пустовіт, знаючи що його Батьківщина проголосила Незалежність та державний суверенітет, почав писати рапорти про переведення до Збройних Сил України. Наступного року йому це вдалося, і офіцер приїхав до Острога.

За фахом одразу йому місця не знайшлося, тож довелося приймати посаду помічника командира військової частини по службі військ. Ця частина була складами пально-мастильних матеріалів Прикарпатського військового округу.

Що ж, посада була дещо незвичною, втім, службовий досвід в офіцера на той час був уже достатнім, тож він закотив рукави й почав займатися цією нелегкою й, чого гріха таїти, невдячною справою... А паралельно з цим поринув у незнайомий йому досі світ української історії. Адже за радянських часів такого предмета, як історія України, не існувало у шкільній програмі взагалі, і весь курс історії українських земель зводився до Київської Русі, коли ще не було поділу на українців, росіян та білоросів, вивчення козацької доби та життя УРСР у складі Союзу. Тепер же відкрилися нові можливості пізнати історію своєї Вітчизни, історію краю, у якому виріс та отримав півку в життя!

Командування помітило хист офіцера й, після відповідної співбесіди, він був призначений на посаду офіцера-психолога авіаційно-технічної бази ВПС України, що дислокувалася у його рідному Дубно. Так Григорій Олександрович на екваторі своєї військової кар'єри потрапив до авіації.

Знайшов себе в авіації

– Мені завжди імпонувало в цій людині те, що, закінчивши загальновійськове училище й розпочавши службу в Сухопутних військах на командній посаді, Григорій Олександрович швидко

допомогала місту. Тож ні для кого в гарнізоні не було дивним те, що, коли відбувалися перші в історії вибори до Верховної Ради України і кандидатом у народні депутати було висунуто підполковника Григорія Пустовіта, він набрав стільки голосів, що випередити його спромігся лише один олігарх...

Після розформування частини у Дубно підполковник Пустовіт був призначений на посаду заступника командира авіаційної бази з виховної роботи у Луцьку. Тут він прослужив ще три роки, поки не звільнився у запас за вислугою років у 2004 році.

Командир частини полковник Б.Баранов і його заступник підполковник Г.Пустовіт.

знайшов себе у новому амплуа, коли волею офіцерської долі потрапив до виховних структур в авіацію, – говорить його друг, перший заступник командира Повітряного командування “Центр” військовий льотчик 1-ого класу генерал-майор Аркадій Вашутін. – По-перше, він дуже швидко зорієнтувався у новому для нього виді Збройних Сил і довів усім, що, за наявності великого бажання, авіатором може стати й сухопутник. А по-друге, він швидко опанував і новий фах офіцера структур виховної роботи. Його лекції з гуманітарної підготовки були настільки цікавими, що на них у добровільному порядку приходили й ми, офіцери іншої військової частини! Ще б пак! Він настільки глибоко вивчав історію України та цікаво викладав невідомі нам раніше факти, що іноді у лекційній залі збиралося по 200-300 військовослужбовців, більшість із яких – офіцери.

Вже через рік майор Пустовіт очолив відділення виховної роботи, ставши заступником командира авіаційно-технічної бази з виховної роботи. На цій посаді офіцер перебував до самого розформування частини.

– Це – людина високопорядна, з активною життєвою позицією та вражаючою енергійністю. За вісім років служби в Дубно Григорій Олександрович дуже багато зробив для своєї частини та й гарнізону в цілому, – продовжує свою розповідь Аркадій Віталійович. – Він майстерно налагоджував зв'язки з місцевою владою та громадськими організаціями, частина багато

найбільшу підтримку виборців. Ось що значить лідер, ось що значить людина, яка живе не лише для себе, а й для народу!

Багато Григорій Олександрович робить у плані соціального захисту військовослужбовців Луцького гарнізону. Неодноразово мені доводилося чути від знайомих офіцерів фразу типу “Достукатися до влади стало легше!..” Мається на увазі період, коли Григорій Пустовіт почав займатися політичним і суспільним життям міста. І насправді, як свідчать і військові пенсіонери, і діючі військовослужбовці, допомога з боку міської влади є.

– Мені дуже приємно говорити про цю людину, адже майже два десятиліття тому я, молодий лейтенант, був вихованцем Григорія Олександровича, коли він був заступником командира авіаційно-технічної бази з виховної роботи. Він багато чого навчив тоді нас, молодих офіцерів, і саме йому я завдячую тим, що зараз знаю та вмію, – розповідає заступник командира авіаційної комендатури з виховної роботи майор Андрій Вдовіцин. – Сьогодні, як заступник командира військової частини з виховної роботи, я скажу так: з будь-яких питань, із якими ми, військові, звертаємось до свого старшого колеги, котрий сьогодні працює у міській владі, Григорій Олександрович допомагає нам у міру можливостей. Жодного разу не було такого, щоб він не вислухав, зіславшись на зайнятість, чи не допоміг. Наприклад, коли минулого року лютувала епідемія грипу, він, тоді ще представник політичної партії, сам вийшов на нас і допоміг виконати програму профілактичних заходів, забезпечивши 100% особового складу марлевими пов'язками. А перед Новим роком, вже будучи секретарем міської ради, від імені міської влади порадував солодкими подарунками дітей-інвалідів, дітей з багатодітних сімей та дітей, яких матері, військовослужбовці нашої частини, виховують самі. Жодне державне та військово-професійне свято не відбувається без заохочення міською владою кращих військовослужбовців гарнізону. Чимало робить Григорій Олександрович і задля вирішення питання щодо забезпечення військовослужбовців та військових пенсіонерів гарнізону житлом за рахунок передачі від Міністерства оборони міській владі вивільнених військових містечок в обмін на придбання чи будівництво житла. Наразі ці питання з керівництвом обласного відомства вирішуються, і ми, військові, сподіваємось на позитивний результат.

Ось так кажуть про підполковника запасу Григорія Пустовіта. Так, він намагається зробити щось дієве у плані соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей. У місті подейкують, що свого часу він мав пропозицію відмовитися від посади “в обмін” на трикімнатну квартиру. Та Григорій Олександрович – людина принципу. Тому й зустрічає свій 51-ий день народження у гуртожитку...

**Полковник Сергій Свенцицький.
м. Луцьк.**

ІНЖЕНЕРНО-АВІАЦІЙНІЙ СЛУЖБІ – 70

У Повітряних Силах ЗС України завершився фотоконкурс "Повсякденна діяльність інженерно-авіаційної служби"

У Повітряних Силах Збройних Сил України завершився фотоконкурс "Повсякденна діяльність інженерно-авіаційної служби". Цієї зими він став другим змаганням творчої майстерності військовослужбовців виду Збройних Сил України. І якщо авторами робіт попереднього фотоконкурсу "Ми пишаємося службою в радіотехнічних військах", підсумки якого підводилися в грудні, були військовослужбовці та члени їхніх сімей з військових частин радіотехнічних військ, то на цей раз у майстерності володіння фотоапаратом змагалися військовослужбовці, котрі проходять службу в авіаційних частинах.

Найчастіше фахівців інженерно-авіаційної служби можна побачити на аеродромі – біля літаків, в ТЕЧ, поруч із технікою. Саме такими й були сюжети фоторобіт, які надійшли до Вінниці з усіх куточків України, і навіть з далекої Ліберії. Адже й там, в 56-ому окремому вертолітному загоні Збройних Сил України місії ООН, незважаючи на спеку й дощ, трудяться військові техніки, зброярі, механіки та представники інших спеціальностей інженерно-авіаційної служби.

За підсумками фотоконкурсу кращою визнано роботу "На бойовому чер-

гуванні" заступника командира ескадрильї – начальника інженерно-авіаційної служби майора Дмитра Синиці, який проходить службу в авіаційній бригаді, що дислокується на Житомирщині.

Друге місце отримала фоторобота "Спорядження літака Су-25 авіаційними засобами ураження" офіцера відділення виховної роботи авіаційної бригади, що дислокується поблизу м. Миколаїв, капітана Катерини Рудич.

Про складність роботи журі конкурсу, яке намагалось гідно оцінити творчий доробок кожного аматора, свідчить хоча б те, що гідними третього місця члени журі визначили фотороботи "Виконання регламентних робіт в ТЕЧ авіаційної техніки" заступника командира винищувальної авіаційної бригади з озброєння підполковника Євгена Ілюка (м. Миргород) та "Контрольний огляд авіаційного двигуна літака Су-24М" техніка обслуговування авіаційного обладнання авіаційної ескадрильї авіаційної бригади прапорщика Сергія Бровчука (м. Старокостянтинів).

Віктор Гедрз.
м. Вінниця.
"Крила України".

ЛЮДИ І ДОЛІ

В гостях у Героя

НАША ШАНА

Аби вшанувати подвиги ветерана Великої Вітчизняної війни Героя Радянського Союзу генерал-майора у відставці Федора Пуртова та привітати з днем народження у нього в гостях побували офіцери Харківського обласного військового комісаріату на чолі з начальником гарнізону обласним військовим комісаром полковником Олексієм Середою.

– Своїми подвигами та успіхами в ратній справі Ви надихаєте нас, нові покоління захисників Вітчизни, на сумлінну службу, а українській молоді подає приклад самовідданої любові до своєї країни. Щастя всім вашим рідним, всіляких гараздів та великого здоров'я, – побажав полковник Олексій Середо.

Також із святом генерала привітав військовий комісар Жовтневого у місті Харків об'єднаного РВК полковник Олексій Романенко, який вручив йому подарунок у вигляді настінного годинника.

Після військових того дня у Героя Радянського Союзу побували й школярі однієї з харківських шкіл. Разом із класним керівником Олександром Бушнюк вони вручили квіти учаснику війни та прочитали декілька віршів на воєнну тематику.

До речі, за плечима 91-річного ветерана війни – понад 36 календарних років військової служби. Від незламної

Москви до самого Берліна він пройшов шляхами Великої Вітчизняної. Високе звання Героя Радянського Союзу було присвоєно йому – капітану командирю артилерійської батареї за форсування річки Вісла. Рівно 15 діб він з десантами солдатами утримував захоплений плацдарм на іншій стороні ріки. За цей час він без підтримки з тилу відбив 4 атаки ворога до приходу наших основних сил.

Варто сказати, що й сьогодні генерал-майор у відставці Федір Пуртов бере активну участь у багатьох заходах військово-патріотичного виховання дітей та молоді в регіоні. Так, нещодавно ветеран виступав і перед курсантами Харківського університету Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба. У видовому виші він поділився з майбутніми офіцерами своїм баченням військової служби.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото автора.

Офіцера династія Денисюків на захисті Вітчизни

– Курсант Денисюк!
– Я!

– До мене!

Зі строю виходить високий, стрункий військовослужбовець та відрекомендується...

Сергій Денисюк – курсант 3-го курсу Житомирського військового інституту імені С.П.Корольова Національного авіаційного університету, продовжувач сімейних традицій діда та батька, які також свого часу закінчили Житомирське військове училище.

Народився Сергій в Житомирі у 1988 році. Коли йому виповнився рік, батько отримав призначення в місто Приозерськ. Відслуживши у Казахстані 6 років, офіцер Олександр Денисюк знову був переведений до міста своєї юності – сім'я повернулася до Житомира. Тут Сергій і пішов до школи. Та минуло 6 років, і Денисюкам знов прийшлося змінювати місце проживання. Тепер Олександр Андрійовичу довелося їхати на західні рубежі нашої Батьківщини, а саме – у Львів.

І ось настав момент, коли має пролунати останній шкільний дзвоник... 63-я львівська школа надала Сергію путівку в життя.

Долю сина та онука Олександра Андрійовича і Андрія Порфірійовича вирішували довго. Адже для сучасного випускника школи обрати майбутню професію на фоні великої кількості навчальних закладів та ще більшої кількості спеціальностей, які вони пропонують опанувати, – досить складно. Тому про продовження сімейної традиції після школи, а саме – навчання в одному з найстаріших вищих військових навчальних закладів України, Житомирсь-

кому військовому інституті імені С.П.Корольова Національного авіаційного університету, мова пішла не одразу.

Сергій сам для себе вирішив питання, куди йти навчатись після школи і вступив до Львівського технологічного коледжу. Ні, це не означало, що він не прагнув наслідувати професію діда й батька: стати військовим хлопцем мріяв з дитинства. Втім, вирішив спочатку здобути цивільну технічну освіту.

У зв'язку з черговим переведенням батька до нового місця служби у Вінницю, Сергій продовжив навчання у Вінницькому політехнічному технікумі. На "відмінно" захистив диплом та отримав спеціальність техніка з обчислювальної техніки. І вже після цього, порадившись з батьками та дідусем, юнак прийняв рішення вступити в ЖВІНАУ.

Перший раз, у 2007 році, спроба вступу не вдалася через скорочення набору до інституту. Не бажаючи розставатися з думкою про майбутнє, пов'язане з армією, Сергій вирішив почати з військової служби за контрактом, а наступного року знову вступити свої сили у ЖВІНАУ.

Контрактником солдат Сергій Денисюк служив у 101-ому окремому полку зв'язку Повітряних Сил Збройних Сил України, що дислокується у Вінниці. Опанував свою першу військово-спеціальність – електрика-аккумуляторника в електротехнічному відділенні лінійно-експлуатаційного взводу зв'язку. В оволодінні фахом та польових виходах минув час, і Сергій, з дозволу командира частини, знову поїхав до рідного міста. Попереду була чергова спроба

вступу до "батьківсько-дідівського" училища, яке вже давно стало інститутом.

І ось він – курсант Житомирського військового інституту. А вже через два з половиною роки Сергій стане офіцером і вирушить у нелегке, але цікаве доросле життя, життя офіцера української армії. Його командири й наставники впевнені: він не спасує перед труднощами, з якими стикнеться під час служби, а буде гідним спадкоємцем сімейних традицій, гордістю своїх діда та батька.

... А пишатися юнаку є чим! Дід Сергія, випускник Житомирського командного військового училища 1964 року, полковник у відставці Андрій Денисюк, досі годий тим, що був курсантом кращої батареї училища, якою командував у свій час легендарний в училищі офіцер майор Борис Набоков.

Батько Сергія, полковник запасу Олександр Денисюк, задує, що вступити до Житомирського вищого ордена

Жовтневої революції Червонопрапорне училище радіоелектроніки було його мрією. Він успішно склав іспити, і з 1983 по 1987 рік занурився у цікаве та захоплююче курсантське життя.

– Наші наставники готували нас до нелегкої офіцерацької служби. Всі свої навички, знання та досвід вони передавали нам, курсантам. Колектив взводу, який складався з двох навчальних груп, дуже здружився. Завжди відчувалася підтримка, взаємодопомога та просто увага з боку товаришів. Вечорами після напружених навчальних днів ми збиралися всім взводом у ленінської кімнати, грали на гітарі, співали пісні, просто насолоджувалися музикою. Наш взвод брав участь у всіх заходах, які проводилися в масштабі училища. Особливе місце серед них займали спортивні змагання, оскільки наше училище завжди славилось спортивними успіхами. Цікаво було займатися на спортивному комплексі, у бу-

дівництві якого мені самому довелося брати участь. Також ми допомагали будувати басейн, розбивали футбольне поле, бігові доріжки. Приємно усвідомлювати, що моя невеличка праця в далекі 80-ті ще сьогодні приносить користь теперішнім курсантам і, насамперед, – моєму синові. Взагалі про навчання в училищі залишилися тільки добрі спогади. Я вдячний колективу офіцерів роти, катальйону, викладачам за їх роботу, за те, що виховали мене і дали путівку в офіцерацьке життя. Про те, що я став військовим, жодного разу в житті не жалкував. Вважаю, що це – важлива і вкрай необхідна професія, про що я постійно нагадую й синові.

Полковники Денисюки, й батько, й син, віддали Батьківщині разом понад півстоліття, прослуживши в офіцерацькому корпусі Збройних Сил. Служба ніколи не була легкою, і тим більше – за часів Радянської армії, коли довелося об'їздити півкраїни. Служити доводилося у великих містах і у віддалених гарнізонах поза межею населених пунктів, постійно стикаючись із тим, що було прийнято називати "тяготами і лишениями воєнної служби". І ніколи Денисюки не пасували перед труднощами, з честю виконуючи свій офіцерацький обов'язок. Залишається сподіватися, що так само служитиме українському народові найменший з офіцерацької династії Денисюків, Сергій. Втім, як свідчать наставники курсанта, усі підстави для таких сподівань є.

Вадим Стрембіцький.
Олексій Тригуб.
"Крила України".

ВІПРОБУВАННЯ

ПАК ФА впервые преодолел звуковой барьер

Прототип перспективного российского истребителя пятого поколения Т-50 (ПАК ФА) в ходе летных испытаний преодолел звуковой барьер, сообщает "Интерфакс". По словам источника агентства, первый сверхзвуковой полет состоялся "на прошлой неделе" и был признан успешным. В настоящее время прототипы самолета проходят программу летных испытаний на сверхзвуковых скоростях. В полетах принимают участие два прототипа самолета; всего выполнено 40 испытательных вылетов.

Первый прототип Т-50 выполняет полеты с января 2010 года, а второй такой самолет присоединился к программе испытаний в начале марта 2011 года. Согласно графику, испытания планера ПАК ФА будут завершены в

2011-2012 году. В 2013 году министерство обороны России получит десять опытных машин установочной партии, которые будут проходить испытания на боевое применение.

ние. Истребители поступят в Липецкий центр боевого применения и переучивания летного состава. В 2015 году начнется серийная закупка Т-50.

В настоящее время планы министерства обороны России предусматривают покупку 60 истребителей, не считая самолетов опытной партии. Закупка самолетов будет

производиться в рамках госпрограммы вооружений на 2011-2020 годы, объем финансирования которой составит 19 триллионов рублей по линии военного ведомства. В целом потребность российских ВВС в ПАК ФА оценивается в 150 единиц, однако точные объемы покупки истребителей пока не известны.

Технические подробности о Т-50 засекречены. Ранее официальные источники заявляли только, что самолет будет отличаться высокой интеллектуализацией борта, сможет совершать взлет и посадку на взлетно-посадочных полосах длиной 300-400 метров и будет способен выполнять боевые задачи в любую погоду и время суток. Кроме того, российский истребитель будет сверхманевренным и способным совершать крейсерский полет на сверхзвуковой скорости.

НАРОЩЕННЯ М'ЯЗІВ

Южная Корея создаст авиацию морской пехоты

Министерство обороны Южной Кореи намерено создать элитное авиационное подразделение морской пехоты, сообщает Defense News. Как ожидается, в состав подразделения войдут 40 вертолетов. Формирование авиации морской пехоты, согласно планам военных, завершится в 2017-2018 году. В настоящее время морская пехота Южной Кореи осуществляет полеты на 11 вертолетах, которые не выделены в отдельное подразделение.

Намерение создать авиацию морской пехоты министерство обороны Южной Кореи объясняет необходимостью укрепления военного потенциала вдоль морской границы с КНДР. Какие именно вертолеты будут включены в подразделение, пока не известно. По предварительным планам, в стране будет создана вооруженная версия многоцелевого вертолета KAI Surion южнокорейской разработки. Кроме того, планируется увеличить численность морской пехоты на несколько тысяч человек. В настоящее время в этом роде южнокорейских войск служит 27 тысяч солдат.

Южная Корея в настоящее время реализует несколько программ перевооружения, ускоряя закупки наиболее важных видов военной техники. В частности, военные намерены приобрести американские высотные разведывательные беспилотные летательные аппараты RQ-4 Global Hawk и 60 новых истребителей в рамках третьего этапа программы перевооружения ВВС F-X. Переговоры о покупке военной техники проводятся на фоне резкого ухудшения отношений с КНДР.

ДОМОВИЛИСЬ

Ми-17 в Афганистане

Россия и НАТО договорились о поставке 24 многоцелевых вертолетов Ми-17 Афганистану, пишет газета "Коммерсант". Все условия сделки полностью согласованы, и окончательный контракт должен быть подписан до конца марта 2011 года. Сторону НАТО в переговорном процессе представляют США, которые и будут производить закупку российских вертолетов.

По словам источника газеты, речь идет о поставке 24 Ми-17 в счет контракта и еще трех вертолетах, которые Россия передаст Афганистану бесплатно. После того, как поставка вертолетов будет завершена, парк российских вертолетов на вооружении Афганистана увеличится почти до ста единиц. Это означает, что российские предприятия в перспективе смогут получать заказы на ремонт и модернизацию афганской техники. Финансированием обслуживания афганской техники будет заниматься трастовый фонд НАТО, который должен начать работу в ближайший месяц. Размер фонда будет определен после того, как все страны-участницы альянса внесут в него персональные взносы. В сферу деятельности фонда будет входить создание ремонтной базы и центра обучения афганских пилотов, а также поставки топлива, запчастей и вооружений.

Ранее сообщалось, что российская сторона уже приняла решение о поставке Ми-17 Афганистану. Тогда речь шла о 20 машинах, часть из которых планировалось передать

ВВС Афганистана безвозмездно. Следует отметить, что в сообщениях СМИ размер запланированной для передачи Афганистану партии вертолетов часто менялся от 21 до 24 единиц. Тем не менее, окончательный контракт на поставку вертолетов не был подписан, поскольку стороны вели согласование комплектации Ми-17.

По данным Flightglobal MiliCAS на конец 2010 года, ВВС Афганистана разместили заказ на поставку 73 российских вертолетов Ми-17. Не исключено, что часть машин будет куплена и передана стране другими государствами. В настоящее время на вооружении Афганистана в числе техники российского производства стоят 33 вертолета Ми-8/17 и девять Ми-35.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

ФОРС-МАЖОР

Пентагон приостановил испытательные полеты F-35

Министерство обороны США приостановило испытательные полеты перспективного истребителя Lockheed Martin F-35 Lightning II, сообщает Defense Aerospace. Поводом для такого решения стали неполадки, возникшие в ходе испытательного полета самолета F-35A с бортовым номером AF-4. Когда именно полеты будут возобновлены, не сообщается.

Как уточняет Flightglobal, во время полета AF-4 9 марта 2011 года неожиданно отказали два электрогенератора, а также была зафиксирована протечка масла. Летчик-испытатель сумел благополучно вернуть F-35A на базу ВВС США Эдвардс в Калифорнии. В настоящее время компания Lockheed Martin занимается выяснением причин неполадок и их устранением.

Следует отметить, что неполадки истребителя F-35A – обычной версии перспективного самолета – были обнаружены впервые с момента первого полета самолета в мае 2007 года. Между тем, за последние полгода Пентагон уже второй раз приостанавливает полеты F-35 из-за технических неполадок. В начале октября это произошло из-за обнаружившихся ошибок в коде программного обеспечения. Эти ошибки могли

привести к остановке топливных насосов на высоте полета более трех тысяч метров.

Неполадки, аналогичные F-35A, в 2007 году были обнаружены и на палубной версии истребителя – F-35C. Тогда выяснилось, что бортовой электрогенератор обеспечивал только 65 процентов общей потребности самолета в электроэнергии. Эта неполадка была устранена без приостановки испытательных полетов самолетов.

В середине февраля 2011 года сообщалось, что до конца 2011 года строевые пилоты ВВС США начнут тренироваться на истребителях F-35A. Для этих целей база ВВС США Эглин получит 20 самолетов с тренировочным программным обеспечением Block 1. На новых самолетах сперва краткое обучение пройдут инструкторы, после чего начнется обучение обычных пилотов.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ

Индия возглавила мировой список импортеров вооружений

Индия возглавила список крупнейших в мире импортеров оружия за период с 2006 по 2010 годы. Такие данные, сообщает Agence France-Presse, привел Стокгольмский международный институт исследования проблем мира (SIPRI), анонсируя доклад о мировом рынке вооружений.

На долю Индии, по оценкам SIPRI, приходится девять процентов от общемирового объема поставок вооружений. По сравнению с предыдущим пятилетним периодом, Индия увеличила импорт вооружений на 21 процент.

Основным экспортером вооружений в Индию является Россия, на долю которой приходится 82 процента всех поставок. Главная статья индийских закупок вооружений – авиационная техника (71 процент от всех поставок).

Второе место в списке крупнейших в мире импортеров оружия делят Китай и Южная Корея. На долю каждой из этих стран приходится шесть процентов от общемирового объема поставок вооружений.

Третье место занял Пакистан. По сравнению с периодом 2001-2005 года, говорится в докладе SIPRI, Пакистан увеличил импорт на 128 процентов, заняв пять процентов от общемирового объема поставок вооружений.

Крупнейшим экспортером оружия остаются Соединенные Штаты Америки. На долю США в 2006-2010 годах пришлось 30 процентов мировых поставок. Основными покупателями американских вооружений являются страны Азии и Океании (44 процента всего проданного США оружия).

Стокгольмский международный институт исследования проблем мира был основан в 1966 году. Деятельность SIPRI на 50 процентов финансирует правительство Швеции.

НЕБЕЗПЕЧНЕ ЗБЛИЖЕННЯ

Російський супутник перешкоджає японським та південнокорейському супутникам

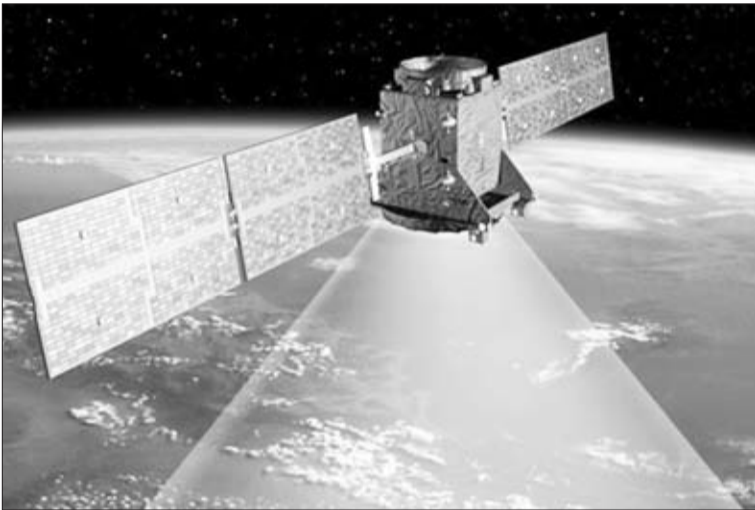
Російський військовий супутник "Радуга-1" вийшов з ладу: не так давно він мало не зіткнувся з південнокорейським супутником, передає "Интерфакс". Орбіту корейського геостационарного супутника для зв'язку і метеорології KM-1 довелося змінити, оскільки 7-8 березня російський апарат "Радуга-1" пройшов усього за три кілометри від нього. Згідно з повідомленнями південнокорейських ЗМІ, в даний час KM-1 знаходиться за 120 кілометрів від супутника, що належить Мініборони Росії.

Різке переміщення "Радуги-1" за геостационарну орбіту змусило також забрати з його шляху два японських космічних апарати. Південна Корея і Японія звернулися до Росії за роз'ясненнями, але поки що їх не отримали.

Російські експерти в галузі космонавтики повідомили "Интерфаксу", що у південнокорейських ЗМІ йдеться про вій-

вами, супутник чотири рази коригував свою орбіту, щоб утримуватися в новій позиції.

"Останній раз корекція відбулася в кінці грудня 2010 року. Наступна корекція очікувалася в кінці лютого, але її не було. Замість цього "Радуга-1" залишив точку стояння і тепер зміщується на захід", – повідомив інший співрозмовник агентства. Він уточнив, що

ський супутнику зв'язку "Радуга-1", запущений в березні 2004 року. "До лютого 2010 року апарат займав на геостационарній орбіті точку 85 градусів східної довготи, а до липня був переведений в точку 128 градусів східної довготи", – сказав один зі співрозмовників агентства. За його сло-

апарат змістився по орбіті вже більше, ніж на один градус. "Така поведінка супутника, враховуючи його небезпечне зближення з іншими космічними апаратами, не схожа на штатне переміщення в іншу точку стояння, це явне свідчення виходу супутника з ладу", – додав експерт.

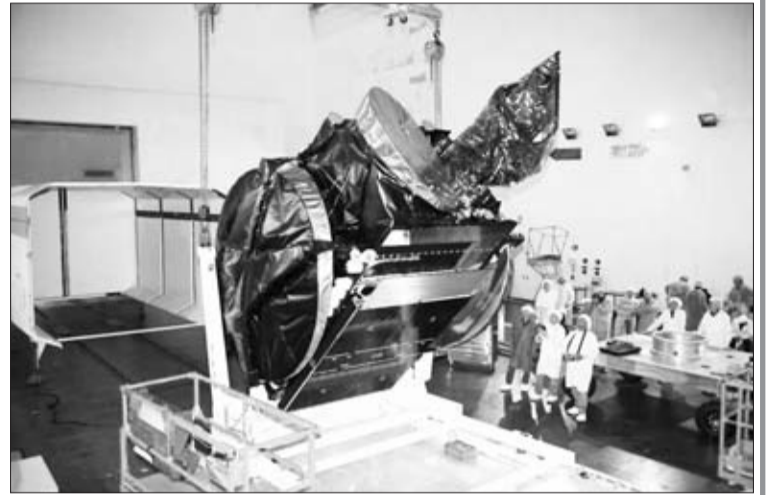
ТЕХНОЛОГІЇ

Президент Росії підписав закон про ратифікацію угоди між Росією і Україною про охорону космічних технологій

Президент Російської Федерації Дмитро Медведєв підписав Федеральний закон "Про ратифікацію Угоди між Урядом Російської Федерації і Кабінетом Міністрів України про заходи з охорони технологій у зв'язку зі співробітництвом у сфері дослідження і використання космічного простору в мирних цілях і в створенні та експлуатації ракетно-космічної та ракетної техніки", повідомляє офіційний сайт Президента РФ.

Федеральним законом, прийнятим Державною Думою 25 лютого 2011 року і схваленим Радою Федерації 2 березня 2011 року, ратифіковано Угоду між Урядом Російської Федерації і Кабінетом Міністрів України, яку підписали керівники космічних агентств Росії та України в Москві 11 червня 2009 року.

Метою Угоди є створення необхідних умов для подальшого розвитку коопераційних зв'язків Росії з Україною в галузі ракетно-космічної промисловості відповідно до вимог забезпечення правового

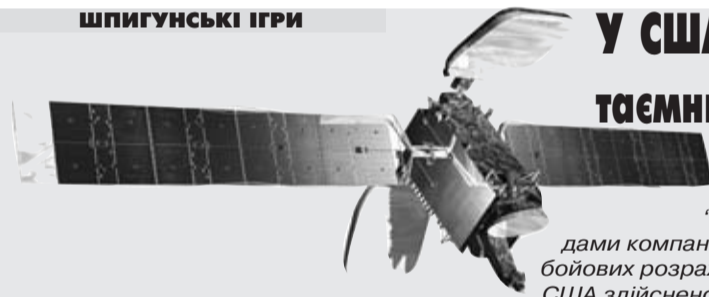
та фізичного захисту контрольованих виробів, які підлягають вивезенню (експорту), і охорони технологій, які до них належать, на території держави, що імпортує.

В Угоді визначені норми, що забезпечують імунітет виробів і технологій, які охороняються, від будь-яких вилучень і виробництва на території держави, яка імпортує. В Угоді передбачається, що уряд держави, яка імпортує, буде офіційно підтверджува-

ти зобов'язання свого кінцевого користувача не допускати будь-яких несанкціонованих експортером дій щодо виробів і технологій, які охороняються.

Українська сторона ратифікувала цю Угоду в грудні 2009 року (Закон України № 1769-VI), про що МЗС України офіційно поінформувало російську сторону. Після одержання відповідної ноти від російського МЗС Угода офіційно вступить в силу.

ШПИГУНСЬКІ ІГРИ

У США запущений ще один таємний супутник

11 березня 2011 року з майданчика SLC-37В станції ВПС США "Мис Канаверал" стартовими командами компанії United Launch Alliance за підтримки бойових розрахунків 45-го Космічного крила ВПС США здійснено пуск ракети-носія Delta-4М з секретним супутником USA-227 на борту. Запуск мав позначення NROL-27, повідомили "Новини космонавтики".

Про характер корисного навантаження, виведеного на орбіту, не повідомляється.

БОРТЬБА З КОСМІЧНИМ СМІТТЯМ

Навколоземний простір будуть чистити лазером?

Американські вчені запропонували боротися з космічним сміттям на орбіті за допомогою лазера. Стаття дослідників поки що не прийнята до публікації в журналі, що рецензується, проте її препринт доступний на сайті arXiv.org.

За різними підрахунками, в даний час на орбіті Землі перебувають до 600 тисяч об'єктів діаметром від одного сантиметра. Незважаючи на мініатюрні розміри, через високу швидкість руху, подібні об'єкти становлять серйозну небезпеку для супутників і пілотованих експедицій. У 1990-х роках NASA розробляло схему, згідно з якою уламки повинні були опромінюватися потужним лазером: часткове випаровування об'єктів мало створювати рушійну силу, уповільнювати фрагмент сміття і зводити його з орбіти. Подібні

плани, однак, не пішли далі теоретичних напрацювань, оскільки подібний лазер міг бути використаний для знищення супутників.

У рамках нової роботи вчені розраховували вплив на сміття лазера потужністю 5 кіловат (для порівняння, в телескопах з адаптивною оптикою використовуються лазери потужністю в кілька десятків кіловат, а в протиракетному лазері повітряного базування – потужністю до 1 мегавата). Розрахунки дослідників показують, що опромінення невеликого уламка подібним лазером протягом години світла приводить до зміни траєкторії руху об'єкта і подальшого його сходу з орбіти. За день один подібний лазер зможе зводити з орбіти до десятка уламків. За словами вчених, вартість однієї установки становить близько мільйона доларів, пише Lenta.ru.

НА ОРБИТУ

Європейський телекомунікаційний супутник введе на орбіту приватна ракета

Американська компанія SpaceX і європейський оператор зв'язку SES підписали угоду про запуск телекомунікаційного супутника SES-8. Старт запланований на перший квартал 2013 року. Для доставки апарата на орбіту буде використана ракета-носіє Falcon-9, запуск якої повинен відбутися з майданчика SLC-40 космодрому на мисі Канаверал.

ЗРИВ ПЛАНІВ

Запуск корабля "Союз ТМА-21" відкладено

Як повідомляє прес-служба Роскосмосу, під час засідання Колегії Федерального космічного агентства було заслухано доповідь технічного керівництва з льотних випробувань пілотованих комплексів про виявлену невідповідність роботи однієї з систем корабля "Союз ТМА-21".

Ця невідповідність була виявлена в ході випробувань корабля при передпусковій підготовці на технічному комплексі космодрому "Байконур". З урахуванням необхідних заходів щодо додаткового аналізу причин невідповідності, прийнято рішення про перенесення терміну запуску корабля "Союз ТМА-21" з 30 березня 2011 р. на більш пізній термін.

Невідповідність в роботі

блоку зв'язку і комутації "Квант – В" пов'язана з виходом з ладу конденсатора, який використовується в приладі.

Сформована робоча група за участю підприємств розробників та виробників, а також головної організації пілотованої програми "РКК "Енергія" і головного інституту ракетно-космічної галузі ЦНДІМАШ.

Пропозиції робочої групи будуть розглянуті на додатковому засіданні Ради головних конструкторів, яка сформує пропозицію для Державної комісії та Колегії Роскосмосу щодо графіка завершення підготовки до запуску корабля "Союз ТМА – 21" і нової дати пуску.

АМБІЦІЇ

Головні пріоритети НАСА – польоти на Марс, Європу і Уран

У доповіді, яку опублікувала Національна дослідницька рада США, містяться висновки про те, що головними пріоритетами НАСА на найближче 10-річчя мають стати польоти космічних апаратів на Марс, супутник Юпітера Європу, а також на Уран.

Згідно з цим документом, одним із головних завдань є політ безпілотного апарата до Марса. Його метою має стати вивчення того, як змінювався клімат на Червоній планеті і чи були там коли-небудь умови для існування життя. На думку дослідників, такий політ може бути здійснено тільки в тому випадку, якщо його вартість для НАСА не перевищить 2,5 мільярда доларів, що на мільярд доларів менше тієї суми, в яку оцінюють місію незалежні експерти.

Другим номером у списку значиться політ на Європу – супутник Юпітера, де також може існувати життя. На думку представників ради, цей проект оцінюється у 4,7 мільярда доларів, що може виявитися "непідійнятною ношею" для космічного відомства США.

Майже вдвічі дешевшим – 2,7 мільярда доларів – повинен обійтися політ до Урана. Він числиться третім у переліку головних завдань, які, на думку вчених, постануть перед НАСА найближчим часом.

Памяти Генерального конструктора

Четвертого марта 2011 года после тяжелой болезни ушел из жизни Герой Российской Федерации, Генеральный конструктор ОКБ Сухого – Михаил Симонов. Ему был 81 год, и всю свою долгую трудовую жизнь он отдал авиации. Благодаря его смелым идеям поднялись в небо знаменитые “Су”: бомбардиров-

щики, штурмовики, истребители, спортивные и даже коммерческие самолеты. А накануне – за день до смерти Генерального – успешно прошел испытания новый экземпляр истребителя пятого поколения Т-50, основу для которого заложил Михаил Петрович.

Симонов начал интересоваться авиационным делом еще в юности. В 15 лет он заведовал авиамодельным кабинетом Дворца пионеров в Алма-Ате, где в то время проживала его семья. После окончания школы поступил в Новочеркасский политехнический институт, откуда перевелся в Казанский авиационный. И уже там возглавил одно из первых в стране студенческих конструкторских бюро. Сделал лучший на то время спортивный самолет КАИ-19. Сам летал практически на всех советских спортивных самолетах и планерах. В конце 1960-х его лично министр авиационной промышленности Петр Дементьев перевел из Казани в Ухтомский филиал Московского машиностроительного завода. Оттуда в 1970 году Михаил Симонов пришел в ОКБ Сухого.

Став первым заместителем главного конструктора, он руководил летными испытаниями и доводкой фронтального бомбардировщика Су-24. Из-за него у Симонова появилась первая седина, когда в 1973-м году во время испытаний разбился ведущий летчик-испытатель. Страшный удар. Менее чем через два года машину уже взяли на вооружение, а конструктор получил Ленинскую премию и новое государственное задание – создать военный самолет, имеющий подавляющее превосходство в воздухе.

20 мая 1977 года шеф-пилот ОКБ Владимир Ильюшин совершил в Жуковском первый полет на Т-10 – первом прототипе Су-27. Казалось бы, дальше все должно идти заведенным порядком до принятия нового самолета на вооружение. Однако М.Симонов упорно настаивал на необходимости ра-

дикальной переработки проекта, тем более, что руководимой им группой единомышленников при участии ученых СибНИА еще в 1976-1977 гг. в инициативном порядке была создана, а в последующие два года испытана в аэродинамической трубе новая компоновка истребителя, лишенная недостатков существующей. Главный конструктор (а с конца 1977 г. – первый заместитель Генерального конструктора) проявил исключительную настойчивость и смог убедить руководство пойти на риск и принять меры по кардинальному изменению конструкции уже вышедшего на испытания самолета. Так появился Су-27 и целое “семейство”, рожденное этой уникальной машиной. Владимир Ильюшин поднял прототип “настоящего” Су-27 20 апреля 1981 года. А вот Михаила Симонова в ОКБ Сухого уже не оказалось: чтобы разрядить конфликтную ситуацию, возникшую у Симонова с тогдашним Генеральным конструктором суховской фирмы Ивановым, Михаила Петровича на целых четыре года перевели в Министерство авиационной промышленности на высокую должность – заместителя министра по науке и новой технике. Только в январе 1983 года министр И.Силаев представил суховцам нового Генерального конструктора – М.Симонова. Не успел он вернуться в ставшие, без преувеличения, родными стены, как предложил применить на самолете типа Су-27 так называемое переднее горизонтальное оперение (ПГО). На заводе машину обозначили Т-10-24 и получили... фантастические характеристики по устойчивости и управляемости. Так появился

первый в мире высокоманевренный реактивный “триплан”. Вскоре последовала серия мировых авиационных рекордов. Первые рекорды на Су-27 установил в 1986 году Виктор Пугачев.

Когда говорят о красавце-истребителе Су-27, подразумевают Михаила Симонова. Когда речь заходит о Генеральном конструкторе ОКБ Сухого Михаиле Симонове, подразумевают Су-27. В общественном сознании этот самолет и этот человек неразделимы. Хотя, конечно, идею крылатой машины, ставшей легендой, закладывал еще в семидесятых годах Павел Сухой. А вот дорогу к всемирной славе вымостил самолету Генеральный конструктор Симонов.

В начале июня 1989 года на авиасалон в парижском пригороде Ле-Бурже прибыли два Су-27, пилотируемые Виктором Пугачевым и Евгением Фроловым. “Это был для нас главный и решающий момент, – говорил Михаил Симонов. – Мы впервые очутились на мировой авиасцене. И если бы наш показ был таким же, как, скажем, американских F-15A или французских “Миражей”, нам бы сказали: “Наконец Советский Союз дотянулся до мирового класса”... Поэтому мы решили показать такие элементы высшего пилотажа, которые дали бы понять, сколь совершенна аэродинамика Су-27, как высок уровень нашего ОКБ и ученых ЦАГИ. В ОКБ Сухого заготовили сюрприз – новую фигуру высшего пилотажа “кобру Пугачева”. Ни один самолет в мире эту фигуру выполнить не мог. Американский F-18, например, способен на угол атаки не более 35 градусов, а Су-27 двигался с углом

атаки 120 градусов, практически вперед двигателями! Это произвело впечатление разорвавшейся бомбы. Никто не мог толком понять, как вообще такое возможно: самолет при динамическом торможении вдруг “замирал” на мгновения и потом... летел, а не сваливался в штопор. Особенно бурно реагировали заклятые конкуренты – американцы...”

Звезду Героя Симонов получил за то, что “распечатал палубу”: Су-33 впервые сел в море на палубу авианосца “Адмирал Кузнецов”. Но перед этим уникальным событием был период борьбы за свое детище. История эта богата всевозможными коллизиями. В 1977 году высшее руководство страны приняло решение оснастить катапультами

де под руководством главного конструктора В.Аникеева приступило к проектированию нового авианосца “проекта 1143.5” с катапультным стартом. Тут посыпались неприятности. Выяснилось, что советская промышленность не может сделать катапульту. Это означало, что тема “авианосца” оказалась под вопросом. Получалось, что Советский Союз не в состоянии создать “полнокровный” авианосец из-за этой треклятой катапульты. На верхах решили: все работы по авианосцу прекратить. Однако Михаил Симонов, как говорится, “уперся”. “Наш истребитель, – рассуждал он, – обладает хорошей устойчивостью, у него большая масса, следовательно, он будет двигаться по полубаллистической

г. Саки. НИТКА. М.П.Симонов, В.В.Васенков, П.С.Кутахов, В.Г.Пугачев.

пятый, заложенный в Николаеве корабль серии “Киев” и обеспечить взлет с него истребителей Су-27 и штурмовиков Су-25. Невское проектно-конструкторское бюро в Ленингра-

траектории, разгоняясь за счет тяги двигателей”. С Симоновым было трудно спорить. Когда директор Черноморского судостроительного завода в Николаеве прослышал, что суховцы предложили создать трамплин на авианосце, он сделал вид, что так всегда и было, что он знал, чем дело кончится! Тем временем на авиационной базе вблизи крымского города Саки сооружался наземный испытательно-тренировочный комплекс, который в обиходе, а потом и во всех официальных документах стал именоваться “Ниткой”. Там Николаевцы и возвели трамплин – первый вариант корабельного, установили аэрофинишеры, все как на будущем корабле. 1 сентября 1983 года летчик-испытатель ОКБ Сухого Виктор Пугачев на опытном Су-27 приземлился с зацеплением троса аэрофинишера. Год спустя Николай Садовников взлетел с нового трамплина, уже точно повторяющего форму носовой части авианосца. Ход событий набирал темп: 17 августа 1987 года взлетел опытный Су-27К, почти через год, 23 июля 1988 года, – главный и единственный его российский конкурент МиГ-29К. А 21 октября 1989 года авианосец (уже “Тбилиси”) отплыл от

Евпаторийский залив 1989 г.

ПОСВЯЩАЄТЬСЯ

достроечной набережной николаевского завода и вышел в Черное море на ходовые испытания. Казалось бы, все шло отменно: суховцы уже набрали полтысячи взлетов с наземного трамплина и посадок на аэрофинишер, микояновцы следовали, как говорится, вплотную. И тут коллегия Министерства авиапромышленности решила: "МиГи" в полтора раза легче "Су", следовательно, их можно разместить на борту в больших количествах и обеспечить большую эффективность. Симонову объяснили, что громадный Су-27 не вписывается ни в какие рамки и подрывает основы боевого могущества корабля, поэтому палубным истребителем будет МиГ-29К. Михаил Петрович сильно расстроился и... полетел в Крым, в Саки, на "Нитку". Симонов считал умел, и просчитал: антисуховское решение коллегия приняла, да забыла прикрыть суховскую тему вообще. Итог напрашивался сам собой: раз забыли закрыть, так что же мешает сделать выводы и, главное, продолжить полеты? В тот весьма не простой момент Симонов вспомнил, как, впрочем, и в иных сложных обстоятельствах, своего воспитателя и учителя Роберта Бартини, "красного барона", выдающегося авиаконструктора-мыслителя. Тогда Михаил Петрович в очередной раз принял "авантюрное" решение: активизировать корабельные работы! Накануне выхода авианосца в море состоялось заседание коллегии Минсудпрома. "У них есть палуба, есть аэрофинишеры, система посадки. Почему бы нам не сесть на эту палубу?" – примерно так рассуждал Михаил Симонов. Он рассказал судостроителям и об испытаниях в Саках, на трамплине, на финишере, о готовности летчиков – Пугачева и Садовникова, об усилении конструкции самолета. Тут всем стало просто интересно: сможет ли самолет сесть на палубу? На том и порешили – пусть суховцы попробуют. Правда, министр судпрома предупредил директора Нико-

лаевского завода: "Готовься! Американцы при отработке таких посадок угробили десятки летчиков и самолетов!" Если сказать, что у Генерального конструктора Симонова и ведущего конструктора самолета Марбашева, да и нескольких сотен специалистов было предынфарктное состояние, значит, ничего не сказать! Михаил Петрович, скорее всего, всеми клетками души своей осознал: если сейчас они испугаются, то никогда не сядут на палубу. Ну, а дальше... 1 ноября 1989 года в 16 часов 41 минуту Виктор Пугачев на истребителе Су-27К совершил первую посадку реактивного самолета 4-го поколения на палубу первого отечественного авианосца.

Герой Советского Союза, заслуженный летчик-испытатель СССР полковник В. Кондауров из ГК НИИ ВВС входил в состав государственной комиссии по приему авианосца "Тбилиси". Тот день Владимир Николаевич запомнил хорошо: "...Мы прибыли на тяжелый авианесущий крейсер, чтобы оценить готовность авиационных средств к обеспечению посадки опытных самолетов. Стоял пасмурный осенний день с низкой облачностью. Председатель комиссии, бывший подводник вице-адмирал Устьянцев попросил нас учить и те проблемы, которые имелись у судостроителей на их корабле. В кают-компании начались бурные дебаты. Члены комиссии не проявляли особого желания подписывать Акт готовности, а это означало, что начало полетов отодвигалось на неопределенное время. Неожиданно раздался грохот: низко над палубой пронесся Су-27К (Су-33). "Пугачев тренируется", заметил кто-то. Три человека переглянулись и покинули кают-компанию. Это были Симонов, директор завода Макаров и главный конструктор корабля Белов. Не прошло и получаса, как вдруг мощно и коротко взревели двигатели и... смолкли! Все остолбенели: за иллюминаторами, на палубе стоял, слегка пока-

чиваясь, истребитель! Через несколько секунд удивительной тишины буря восторга охватила весь корабль. Главным "виновником" события я считаю М.Симонова. Это он взял на себя всю ответственность и дал Пугачеву команду на посадку. И враз закончились споры. И Акт, конечно с замечаниями, был подписан немедленно". Вот так ОКБ Сухого во главе со своим Генеральным конструктором Михаилом Симоновым "распечатало" палубу!

В этой истории, пожалуй, наиболее ярко проявились черты характера Симонова: его осторожность и расчетливость, азартность и способность рисковать, его умение принимать решения и нежелание играть вторые роли на мировой авиасцене. И, главное, стремление сражаться до конца. Неслучайно в Зале славы Национального музея авиации и космонавтики в Вашингтоне, крупнейшем на земном шаре и наиболее посещаемом, среди таких мэтров авиационной и ракетно-космической техники, как Игорь Сикорский, Вернер фон Браун, Сергей Ильюшин, увековечено имя Михаила Симонова.

Последнее десятилетие XX века началось для ОКБ Сухого 13 апреля 1991 года, с первого полета двухместного фронтового бомбардировщика Су-27ИБ, переименованного позднее в Су-34. Главным конструктором машины назначили Р.Мартирова, а общее руководство осуществлял М.Симонов. 14 апреля 1992 года летчики-испытатели Иркутского авиазавода Г.Буланов и В.Максименков подняли в воздух первый серийный многофункциональный истребитель Су-30. 12 апреля 1995 года с борта летающей лаборатории Су-29КС, построенной на базе серийного спортивного самолета, катапультировался парашютист-испытатель Владимир Северин. Установить катапультирование на акробатическом поршневом самолете – до такого тоже нужно додуматься! 2 апреля 1996 года Евгений Фролов совершил первый полет на сверхманевренном Су-37, двигатели которого впервые оснастили поворотными соплами. 25 сентября 1997 года Игорь Вотинцев поднял экспериментальный С-37 "Беркут" – сверхманевренную машину с обратной стреловидностью крыла. 29 апреля 1999 года совершил первый полет новый палубный истребитель Су-27КУБ, который пилотировали Виктор Пугачев и Сергей Мельников.

"Уход из жизни Михаила Петровича – это большая утрата. Михаил Петрович – это целая эпоха в отечественной авиации. Это был человек, обладавший видением перспективы и умевший пойти на риск ради будущего успеха. Созданные под его руководством боевые самолеты определили на многие годы облик российского военного авиастроения и вывели его на лидирующие позиции в мире. Симонов сохранил уникальную школу Сухого, самую сильную конструкторскую школу страны, которая сегодня выходит на новые рубежи создания современной авиационной техники", – сказал Михаил Погосян, Президент ОАО "ОАК", Генеральный директор ОАО "Компания "Сухой" и РСК "МиГ".

Подготовила
Вероника Дерновая.

Небо выбрало их...

Закінчення. Початок на 2 стор.

Все погибшие – бывшие военные авиаторы. В своё время про некоторых из этих офицеров наша газета рассказывала своим читателям как о профессионалах высокого класса. Говорят, лётчики не умирают, они просто улетают. И вот, в последний полёт ушли...

Полковник запаса Владимир Лядецкий, 51 год, военный лётчик 1-ого класса. Проходил службу в авиационных частях Группы Советских войск в Германии (787-й иап) и в частях, дислоцировавшихся в различных регионах СССР (среди них – 905-й иап (Талды-Курган). Лётчик-истребитель. Военную службу закончил в 40-м авиационном крыле авиации Войск ПВО (сейчас – 40-я бригада тактической авиации, Васильков) в должности старшего штурмана. В Международном авиационном центре подготовки работал в должности пилота-инструктора, руководителя полётами.

Подполковник запаса Владимир Бригинец, 47 лет, военный лётчик 1-ого класса. Проходил службу в различных авиационных частях ВВС СССР, а затем – Украины. После расформирования 168-ого истребительного авиационного полка в Старокопонтинине служил продолжил в 40-й бригаде тактической авиации в должности командира авиационной эскадрильи. Лётчик-истребитель. В Международном авиационном центре подготовки работал в должности пилота-инструктора. Старший сын стал, как и отец, лётчиком. Жена ждёт ребёнка.

Подполковник запаса Роман Томилин, 32 года, военный лётчик 2-ого класса. Представитель династии военных лётчиков-бомбардировщиков. Отец – полковник запаса Павел Томилин, в недавнем прошлом – заместитель командира бомбардировочной авиационной дивизии, а сейчас – один из руководителей Международного авиационного центра подготовки. В запас подполковник Роман Томилин уволился осенью 2010 года с должности командира бомбардировочной авиационной эскадрильи 7-ой бригады тактической авиации имени Петра Франко (Старокопонтинин). Остался

маленький сын, кроме того, супруга ждёт ребёнка. В последнем полёте участвовал в качестве курсанта, переучиваясь на новый для него тип авиационной техники.

Капитан запаса Павел Тищенко, 41 год. Более 20 лет прослужил на должностях инженерно-технического состава авиационных частей ВВС и ВС Украины. Последние 10 лет, до увольнения в запас в 2010 году, проходил службу в 25-й бригаде транспортной авиации, Мелитополь. За годы службы, в качестве бортового инженера самолёта Ил-76МД, побывал во многих странах мира, среди которых – Германия, Объединённые Арабские Эмираты и другие.

Причины катастрофы выясняет специально созданная комиссия.

Вместе со всеми представителями лётного братства коллектив редакции газеты "Крила України" выражает свои искренние соболезнования семьям погибших. Земля им пухом...

Владимир Алексеев, Алексей Тригуб.
"Крила України".

100 ЛЕТ – ПОЛЁТ НОРМАЛЬНЫЙ!

Большие испытания выпали на долю одесского завода аэропланов Анатра в годы революции и гражданской войны. Как, в принципе, и на судьбы миллионов людей, населявших в те годы разрываемую войной уже бывшую Российскую империю... Только начал развиваться и расцветать, завод чуть было не погиб в те суровые времена, когда Одесса переходила из рук в руки, занимаемая войсками то германа Скоропадского, то белых, то красных, то австрийцев, то интервентов... И всё-таки завод выжил!

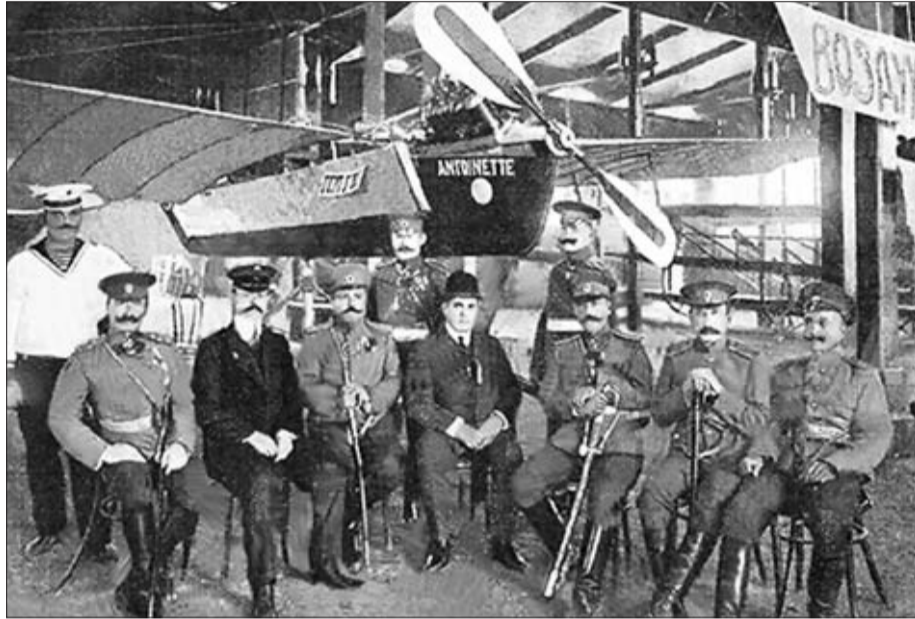
Испытание лихолетьем

Собрав в апреле 1911 года свой первый "Фарман", одесские авиастроители, благодаря финансовому обеспечению и желанию динамично расширять производство со стороны владельца завода, одесского банкира и предпринимателя Артура Анатры, стали наращивать темпы производства. Уже в 1912 году военное министерство заказало Анатре первые пять самолётов типа "Фарман-XVI".

Первые аэропланы, которые производил завод Анатры, были машинами французского образца. Но со временем главный конструктор завода, опять-таки француз Э. Декан, начал конструировать собственные образцы летательных аппаратов. Так один за другим конструировались, проходили лётные испытания и запускались в серийное производство самолёты "Анатра-Д" (он же – "Анатра-Декан", сокращённо "Анаде" или просто "Декан", двухместный разведчик-биплан), усовершенствованная модификация с двигателем Клерже, которая получила наименование "Анаклер" (также самолёт-разведчик), "Анатра-Анасал" (самолёт с некоторыми усовершенствованиями и новым двигателем Сальмсона, который режисе называли "Анатра-ДС"), "Анатра-Анамон" (или "Анатра-монокок", одноместный истребитель-моноплан), "Анатра-ДЕ" (трёхмоторный четырёхместный бомбардировщик-биплан), "Анатра-Анадис" (истребитель-разведчик), "Анатра-Анадва" (двухфюзеляжный трёхстоечный бомбардировщик-биплан), "Буазен Иванова" (отличный истребитель, спроектированный поручиком Петром Ивановым в Жмеринке и выпускавшийся в Одессе). В 1917 году производительность завода составляла 2 самолёта в день. Кроме одесского предприятия появился ещё один: Артур Анатра купил участок земли под Симферополем, где построил филиал своего завода. Правда, в филиале самолёты не производились, а лишь собирались.

Сколько же всего самолётов было произведено заводом аэропланов Анатра, сказать крайне сложно, поскольку различные источники приводят разные цифры. По данным одних из них, самый массовый самолёт, "Анаде", был выпущен в количестве 170 единиц, а "Анасал" – всего 70-80 машин. Но, во-первых, речь идёт только о самолётах, произведённых до начала революции, а ведь и в годы гражданской войны производство редко останавливалось. А во-вторых, хоть и гораздо меньшими партиями, выпускались и другие модификации самолётов. Скорее всего, заводом в годы Первой мировой и гражданской войн было произведено не менее полутысячи самолётов различных типов. По крайней мере, приблизительно такую цифру можно получить, изучая данные различных исторических документов и источников.

Так, например, есть данные о том, что весной 1918 года, когда при подходе к Одессе австро-венгерских войск большевики хотели эвакуировать завод аэропланов, рабочие из числа анархистов саботировали эвакуацию. В результате австрийцам достались 111 новеньких "Анатра-Анасал", 63 "Анатра-Анаде" и 68 "Фарманов" различных модификаций! Вдобавок на заводе Анатры они нашли ещё 149 недостроенных "Анасалей" в различной степени готовнос-

ти. Прибавляем к этому количеству примерно 250-270 машин, которые были построены до революции, и получаем цифру уже более чем в 500 машин! Также в нескольких источниках есть упоминание о том, что когда войска Антанты вытеснили из Одессы австро-венгерские части, то им досталось 123 построенных во время оккупации "Анасаля" и 60 аэропланов других марок, которые австрийцы не успели вывезти. Конечно, скорее всего, некоторые из этих цифр в какой-то степени попросту дублируют друг друга, но даже так общее количество произведённых в Одессе самолётов было более чем внушительным!

Переходя в годы гражданской войны, оккупации и интервенции из рук в руки, завод то работал, то поджигался, то вновь отстраивался и снова работал... Первым государственным человеком, реально не давшем заводу умереть в послереволюционные месяцы, стал В.И. Ленин. В декабре 1917 года коллектив завода обратился в Управление Военно-воздушного флота с письмом, в котором просил поддержки и помощи в налаживании производства самолётов. Но как раз в этот период данное управление старое, ещё царской армии было упразднено, и вместо него создана Всероссийская коллегия по управлению Воздушным флотом Республики. Справка легла на стол Ленина. Понимая важность данного предприятия для страны, вождь мирового пролетариата написал на ней следующую резолюцию: "Очень просил бы всячески ускорить это дело. Ленин". Благодарные одесские авиаремонтники до сих пор свято оберегают постамент с бюстом В.И. Ленина и копией письма с резолюцией, который расположен на одной из аллей нынешнего завода – "Одесавиаремсервиса". Хотя, как говорят заводчане, со стороны одного из недавних руководителей города были поползновения на этот небольшой и, прямо скажем, невзрачный бюст. В течение сравнительно небольшого срока в Одессе было демонтировано около полутора сотен памятников революционным деятелям, из которых более сотни – памятники Ленину. Тем не менее, на территории Государственного предприятия Министерства обороны Украины "Одесское авиационно-ремонтное предприятие "Одесавиаремсервис", у руля которого вот уже

более 20 лет находится опытный авиационный инженер и руководитель Виталий Владимирович Юхачёв, этот памятник уцелел. Как, впрочем, и другие, ведь памятников на заводе немало. Ещё бы, с такой-то богатой историей! И в том, что до сих пор на одной из цветущих заводских аллей можно увидеть бюст Ильича, нет абсолютно никакой политики. Просто заводчане твёрдо убеждены в двух вещах. Первое – это то, что тот, кто не помнит своего прошлого, не имеет будущего. А второе – это элементарная человеческая благодарность личности, не давшей в своё время заводу погибнуть.

Но и после вмешательства Ленина завод неоднократно оказывался на грани гибели в те тяжёлые годы.

После изгнания из Одессы немецких и австро-венгерских оккупантов завод получил наименование "ГАЗ-11" – Одесский государственный завод №11. Не принявший новых условий жизни Артур Анатра на одном из своих самолётов улетел за границу. А его детище вскоре было объединено с авиапарком и получило новое название – "Одесские Военно-Авиационные мастерские – Парк".

Самыми трудными в истории предприятия стали 1920-21 годы. Завод был фактически разорён, производство остановилось. Большая часть оборудования и готовая продукция были вывезены. Месяцами заводчане не получали зарплату. Но всё же костяк завода сохранился, и со временем предприятие начало становиться на ноги. Уже за три месяца 1922 года мастерские выпустили 29 самолётов. Вскоре талантливый конструктор Василий Хиони запустил в серию самолёт В-8 (он же – "Хиони-5", больше известный под названием "Конёк-Горбунок"). Этих машин было произведено несколько десятков единиц.

В последующие годы предприятие ещё неоднократно меняло названия и профиль. Рабочие осваивали производство новых типов авиационной техники, но всё больше занимались ремонтом самолётов и двигателей. Да, функцию самолётостроительного завода постепенно утрачивал. Но главное – это то, что он выстоял в годы лихолетья! Тем более, что впереди было ещё много смертельно опасных испытаний...

Алексей Тригуб.
"Крила України".

Національний

150 років тому перестало битися серце легендарного Прометея, великого Кобзаря, незламного борця за свободу знедолених, натхненного співця братерства всіх народів Т.Г. Шевченка.

У славіній плеяді безсмертних класиків літератури ім'я Тараса Григоровича Шевченка по праву стоїть поряд з такими велетнями думки й слова, як Гомер і Данте, Шекспір і Петрарка, Руставелі і Нізамі, Пушкін і Толстой, Гете і Байрон, Шиллер і Гейне, Бальзак і Гюго, Міцкевич і Бернс.

Шевченка шанують усі народи світу, а для України він ще й пророк, Месія, Рятівник нації. Його глибокомудрий "Кобзар" народ назвав другим Євангелієм, а його автора – синонімом до слова Україна.

Значення літературної спадщини Тараса Шевченка – це найперше значення його "Кобзаря". Шевченко одним томом поезії влучив як стрілою в серце своєї епохи. Шевченків "Кобзар" став синонімом сумління свого часу, бо сам автор зібрав сюди кожен сльозину, найменший стогін болю кріпака. Увібравши в себе душу народу, його духовну велич і красу, він підніс цю велич і красу на найвищу височину, чим збагатив увесь світ. Завдяки Шевченкові "скарби української душі... повною річкою влилися в загальний потік людської культури". "Кобзар" для багатьох – це і буквар, і підручник з історії України, і енциклопедія, і посібник з етики та народознавства.

Минулого тижня в малій залі 42-го гарнізонного Будинку офіцерів, де начальником підполковник Євген Блискун, відбувся літературно-музичний вечір "Слово Тарасове струнами б'ється", присвячений 150-й річниці від дня смерті Т.Г. Шевченка. Захід організований творчим колективом Будинку офіцерів спільно зі Старокостянтинівським міським відділом культури та туризму для популяризації культурної спадщини українського народу серед військовослужбовців Старокостянтинівського гарнізону та мешканців міста.

Вечір розпочався з вітальних слів, з якими до присутніх у залі звернулись заступник міського голови з гуманітарних питань Ганна Горда та підполковник Євген Блискун. Вони наголосили на неабиякій значущості творчості Тараса Шевченка для прийдешніх поколінь і важливості проведення таких заходів із вшанування пам'яті митців українського народу.

Завідувачка бібліотеки 42-го гарнізонного Будинку офіцерів Ганна Максименко, виступаючи перед громадою міста та військовослужбовцями військових частин гарнізону, презентувала нове повне академічне зібрання творів Т.Г. Шевченка в 12-ти томах, з яким віднедавна можна ознайомитися і в бібліотеці Будинку офіцерів. Заступник начальника гарнізону з виховної роботи майор Микола Старушик ознайомив учасників літера-

велетень думки й слова

Не вмре повік твоє ім'я
Йому, як сонцю, вічно пламеніти
І буде пісня зроджена твоя,
Мов океан розбурханий, гриміти!
У всьому ти: у колосінні нив,
В дитячій усмішці, у квітів квітуванні,
У всьому, що так віддано любив...
(В. Гапріндашвілі)

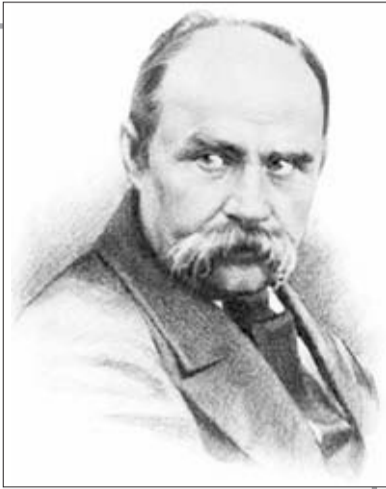
Тарас Шевченко заклав основи не лише української літератури, а й літературної мови нашого народу. Вди-хаючи у себе від колиски усі болі і прагнення свого поневоленого, талановитого народу, всі барви і звуки свого краю, він перелив їх у слова, крилаті фрази, поетичні фігури і мовні звороти. Якщо українська мова нині славиться своєю красою і силою, зокрема багатством синоніміки, неперевершеною образністю, пестливістю тощо, то ця краса, сила і багатство – великою мірою – від Шевченка.

Вплив Шевченка на розвиток української і слов'янської музики – одна з найпрекрасніших сторінок української культури. На думку багатьох фахівців, Шевченко належить до числа наймузикальніших поетів світу. Доказом цього є більш ніж дивовижний факт: на тексти і мотиви "Кобзаря" 120 композиторів створили близько 500 хорів, сольних, оперних, хореографічних та інших творів, а весь "Кобзар" нараховує 227 назв. Тому є всі підстави твердити, що майже всі поетичні твори Шевченка дістали друге, музичне, життя. Проте справа не тільки в кількості музичних творів на тексти чи мотиви поета, а й в тому, який діапазон граней душі і серця вони тривожать. Історія України, її героїка, побут народу і кохання, сум і веселощі, медитація і патетика, трагічне і смішне – усе це ми знаходимо для

себе в Шевченкових піснях.

Т. Шевченко відомий у світі в першу чергу як художник слова, однак це аж ніяк не збирає його слави як художника. Шевченка без перебільшення можна назвати геніальним художником. В його картинах відбилася вся глибина і самотність його особистості. Талант художника у Тараса Григоровича проявився значно раніше, ніж талант поета. Якщо перші літературні спроби припадають на 1836-1837 роки, то найбільш ранній малюнок, що дійшов до нас і відомий під назвою "Погруддя жінки" або "Жіноча голівка", датований самим автором ще 1830 роком. З цієї юнацької роботи і розпочалась творчість видатного художника, який займає одне із самих почесних місць в українському образотворчому мистецтві. У галузі малярства, графіки, скульптури особу Шевченка і героїв його творів не раз втілювали сотні митців.

Небагато з тих, кому випало безсмертя, здобули його такою дорогою ціною, як Тарас Шевченко. Доля не шкодувала для нього найжорстокіших випробувань і страждань. Прожив Шевченко лише 47 років, з них 25 – у кріпосному рабстві, 10 – у тюрмах та на засланні. А решту – постійно перебуваючи під недремним жандармським оком, воюючи із нестатками. Помер він самотнім у казенній комірчині, не здійснивши навіть природної людської

мрії про сімейний затишок у власному домі.

Іван Франко про сувору, але прекрасну долю великого Кобзаря казав:

"Він був сином мужика і став володарем в царстві духа. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим. Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій. Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золото його душі у ржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду, а віри в бога у зневіру і песимізм. Доля не шкодувала йому страждань, але й не пожаліла втіх, що били із здорового джерела життя. Найкращий і найміцніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і все розквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори".

Шевченко був справжнім творцем Української землі. Пам'ятаймо про це! Світлий образ Кобзаря безсмертний, як невмирущий народ, що породив його.

Наталія Копаниця.
м. Київ.

"Слово Тарасове струнами б'ється"

турно-музичного вечора з біографією та творчістю Кобзаря.

Глядацька аудиторія вдячно вітала учнів шкіл, військовослужбовців за контрактом, офіцерів частин гарнізону, які декламували поезію Тараса Шевченка, розповідали про цікаві сторінки з його життя. Особливо запам'ятався глядачам монолог з поеми "Катерина", який зачитала донька підполковника Олега Алієва Лейла, вихованка центру дитячо-юнацької творчості, переможниця обласного конкурсу читців, присвяченого Шевченківським дням.

Глядачі з захопленням та бурхливими оплесками вітали народний аматорський хор міста Старокостянтинова "Доброслав", який виконав пісні на слова Т.Г. Шевченка, зокрема "Ре-

ве та стогне Дніпр широкий", "Ой, чого ти почорніло, зеленее поле", "Моя Україна" та багато інших. Також глядацьку аудиторію порадувало своїм виступом тріо бандуристів – вихованців дитячої музичної школи імені М. Гнатюка. Юні дарування виконали чимало цікавих композицій на вірші відомого поета.

Для присутніх у залі була представлена виставка творчих робіт Т.Г. Шевченка, до якої увійшли картини як з раннього періоду творчості Кобзаря, так і пізні його роботи.

Загалом вечір був перейнятий доброзичливою атмосферою. Вдячна публіка розходилась по домівках, а у серцях і душах вони несли часточку тепла та вдячності. Адже у літературі кожного народу, серед її великих творців, є поети, імена яких оповиті невмирущою славою і любов'ю. Такою постаттю для українського народу є Тарас Шевченко. Сучасна

почетеса Ліна Костенко у своєму вірші, присвяченому пам'яті поета, написала так:

"...Бо пам'ятайте,
що на цій планеті
відколи створив
її пан Бог,
ще не було епохи
для поетів,
але були поети для
епох!"

Анастасія Браун.
Фото автора.

Без проблем та фінансових витрат

Об'єднатися навколо єдиної мети – виховання справжніх патріотів – вирішили керівництво 9-го гарнізонного Будинку офіцерів, що у Харкові, та місцевої обласної організації борців антифашистського опору під час нещодавньої зустрічі. Практичним результатом цієї роботи стане низка цілеспрямованих заходів для військовослужбовців гарнізону та допризовної молоді, що відбудуться на Слобожанщині.

Зокрема, начальник Будинку офіцерів майор Володимир Росляк та голова Харківської обласної організації борців антифашистського опору ветеран Великої Вітчизняної війни Ігор Малицький погодили та спланували протягом весни 2011 року цілий цикл тематичних проєктів.

Так, колишні в'язні фашистських концетраційних таборів, яких в регіоні нараховується 43 чоловіки, протягом березня-травня зустрінуться з курсантами військових вузів та солдатами строкової служби.

– Ми плануємо організувати у ГБО виставки художньої літератури за даною тематикою. А ближче до 11 квітня – Міжнародного дня звільнення в'язнів фашистських таборів – ініціюємо конкурс рефератів чи есе серед військовослужбовців. За цей фронт робіт відповідатиме культурорганізатор І-ої категорії будинку офіцерів Світлана Злотникова та завідувач бібліотеки Ніна Бочкова, – зазначив майор Володимир Росляк.

ційним у військово-патріотичній роботі за участю колишніх в'язнів концентраційних таборів.

– У дні святкування Великої Перемоги промови антифашистів перед молоддю ми підсилимо спогадами членів місцевих ветеранських організацій. Ці зустрічі проведемо як в ГБО, так і в окремих військових частинах. Будуть й інші проєкти, які зараз лише розробляються. Умовно назвемо цей період "Весняна перемога", – додав начальник Будинку офіцерів.

Варто сказати, що співпраця між Харківською обласною організацією борців антифашистського опору та керівни-

Також цієї весни члени антифашистської організації спільно з працівниками ГБО виступатимуть перед старшокласниками та студентами навчальних закладів обласного центру. Тематику цих співбесід незабаром погодять з командуванням гарнізону та районних адміністрацій.

– Серед моїх побратимів є й такі, як, наприклад, вісімдесятитирирічний Борис Романченко, який побував та жив у п'ятьох німецьких концтаборах. А Варвара Нікітіна дивом врятувалася, коли за день до страти в газовій камері втекла із табору поблизу міста Маутхаузен (Австрія). Про жахи того часу треба розповідати нинішнім поколінням, щоб більше подібного ніколи не повторилося, – висловив свою думку Ігор Малицький.

За словами майора Володимира Росляка, травень поточного року стане кульміна-

ційним у військово-патріотичній роботі за участю колишніх в'язнів концентраційних таборів. Усі звітні засідання та урочисті зібрання за нагоди пам'ятних дат проводяться тільки у цій військовій установі. А працівник Збройних Сил України Світлана Злотникова бере активну участь у різноманітних міських заходах за участю антифашистів, клопоче перед військовими начальниками про заохочення членів цієї організації тощо.

Отже, як бачимо, спільними зусиллями та без особливих фінансових витрат можна проводити важливу виховну роботу серед військовослужбовців та цивільної молоді. У такий спосіб їх можна згуртувати навколо ідей патріотизму та самовідданості – незмінних людських чеснот.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото автора.

Неизвестный герой

Шестнадцатого марта 1911 года в городе Апостолово ныне Днепропетровской области родился Герой Советского Союза, заслуженный летчик-испытатель СССР, подполковник Александр Калина.

Калина работал бортмехаником в Особом конструкторском бюро отдела изобретений Наркомата обороны. В 1937-м он окончил Тамбовскую авиационную школу пилотов ГВФ. В 1937-1941 годах – пилот Московского управления ГВФ. Участвовал в доставке грузов и вооружения в район боевых действий во время боев на реке Халхин-Гол в сентябре-октябре 1939-го и во время советско-финляндской войны в январе-марте 1940-го.

С 1941 года Александр Калина вновь в армии. Участник Великой Отечественной войны. В июне 1941-декабре 1942-го – пилот, командир авиаэскадрильи 1-й авиационной транспортной дивизии ГВФ. С января 1943 года – заместитель командира 3-

й отдельной авиационной дивизии связи ГВФ. За годы войны Александр Данилович выполнил около 250 боевых вылетов в тыл врага для высадки парашютистов, транспортировки боеприпасов и других грузов партизанам, а также на линию фронта для доставки боеприпасов и вооружения.

В 1946 году он ушел в запас. В 1947-1948 годах Калина – летчик-испытатель научно-исследовательского института ГВФ; проводил испытания пассажирских самолетов. В 1948-1955 годах – летчик-испытатель авиазавода №30 (ныне – Московское авиационное производственное объединение); испытывал серийные самолеты Ил-12, Ил-28 и их модификации. В 1955-1965

годах – летчик-испытатель ОКБ А.Туполева. Пилот поднял в небо и провел испытания пассажирских самолетов Ту-124 и Ту-134; участвовал в испытаниях самолетов Ту-22, Ту-104 и других.

Звание Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали “Золотая Звезда” летчику-испытателю Александру Калине присвоено 21 августа 1964 года за мужество и героизм, проявленные при испытании новой авиационной техники. Жил в Москве. Работал в ОКБ имени А.Туполева инженером по безопасности полетов. Умер 16 марта 1988 года. Похоронен в Москве, на Востряковском кладбище. Награжден орденом Ленина, 3 орденами Красного Знамени, 2 орденами Отечественной войны 1-й степени, орденом Трудового Красного Знамени, 3 орденами Красной Звезды, орденом “Знак Почета”, медалями.

Шестнадцатого марта 1856 года в Полтавской губернии в семье горного инженера родился один из видных деятелей русского военного воздухоплавания и авиации, изобретатель, пилот-аэронавт, начальник учебного воздухоплавательного парка и офицерской воздухоплавательной школы, генерал-лейтенант Александр Кованько.

В 1875 году Кованько окончил гимназию, а затем после завершения учебы в инженерном училище в 1878 году был направлен на службу в 4-й понтонный батальон. В 1884 году при управлении гальванической части инженерного корпуса создали комиссию для разработки вопросов “применения воздухоплавания, голубиной почты и сторожевых вышек к военным целям”. А.Кованько назначили делопроизводителем этой комиссии, и в дальнейшем он всецело посвятил себя воздухоплаванию.

В феврале 1885 года была создана первая в России “Кадровая команда военных аэронавтов”, командиром которой был определен поручик Александр Кованько. По существу, так было положено начало ответственному Военно-воздушному флоту, ибо спустя пять лет ее реорганизовали в учебный воздухоплавательный парк. А еще через десять лет он стал офицерской воздухоплавательной школой с двумя отделениями – воздухоплавательным и авиационным, базировавшимся в Гатчине. Все это время (а если быть точнее, то 33 года бесслесно!) Александр Матвеевич был во главе этого нового и чрезвычайно важного дела.

В 1898 году Александр Кованько принял участие в международном воздухоплавательном съезде в Страсбурге и стал затем деятельным членом воздухоплавательной комиссии международного метеорологического комитета. С началом русско-японской войны под его непосредственным руководством произвели радикальное переоборудование тяжелой и громоздкой материальной части воздухоплавания и выработали новые облегченные образцы полевого воздухоплавательного имущества. Многие военные руководители утверждали, что воздухоплавание в Маньчжурии никакой пользы не принесет, и пересеченная местность совершенно не позволит передвигаться с аэростатом. Но Кованько в многочисленных обращениях к военному руководству настойчиво доказывал, что воздухоплавательная рота сможет передвигаться так же оперативно, как полевая артиллерия и пехота. Его убежденность и энергия пробили, наконец, брешь в казенной рутине, и Александр Матвеевич во главе сформированного им Восточно-Си-

бирского полевого воздухоплавательного батальона отправился на театр военных действий. Воздухоплаватели в Маньчжурии на деле доказали правоту своего идейного руководителя, и инженерному ведомству пришлось приступить к формированию еще двух батальонов.

В дальнейшем Кованько продолжил свои работы в области воздухоплавания. В связи с появлением авиации он поехал во Францию для изучения самолетостроения. В 1909 году Александр Матвеевич отправился в продолжительную командировку для изучения состояния авиации в Германии, Швейцарии, Италии, Бельгии и Англии.

Занимался Александр Кованько и научным воздухоплаванием. Во время своих поездок за границу он собрал исключительную по своей ценности и полноте воздухоплавательную библиотеку и коллекцию различных исторических реликвий авиации. Он оставил после себя ряд научных работ, однако следует заметить, писал, к сожалению, мало.

Под конец Первой мировой войны здоровье Кованько сильно пошатнулось и он почти безвыходно сидел дома, зарывшись в свои любимые книги. Прошла февральская ре-

волюция, началась Великая октябрьская... Как же Кованько отнесся к свершившимся на его глазах небывалым социальным потрясениям и переменам. А воспринял он их мудро и однозначно, то есть целиком, полно-

стью и безоговорочно принял сторону трудового народа и оставаясь служить ему на своем посту вплоть до сентября 1918 года. Выйдя в отставку по болезни, он не потерял живейшего интереса к работе по созданию Красного Военно-воздушного флота. В этом же году Александра Матвеевича, уже совершенно больного, семья перевезла в Одессу, где после продолжительной болезни он скончался от паралича сердца 20 апреля 1919 года.

В апреле 1924 года, к пятилетию смерти Кованько, журнал Академии Красного Воздушного флота “Воздухоплаватель” писал: “История жизни Александра Кованько есть история русского воздухоплавания. Редко можно встретить другой пример, когда человек кладет такой отпечаток своей личности на созданное им дело. Это был удивительный организатор коллективной научной работы. Он всегда вовремя умел подсказать своим ближайшим сотрудникам плодотворную мысль и ввести работу в правильное русло. Работать с ним было легко”.

Пилот Его Величества

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

14-27 березня

14 березня 1921 р. народився командувач 43-ї РА (1968-1974) О.Д.Мельохін.

14 березня 1958 р. здійснив перший політ літак КЗП Ан-14 “Бджілка”, В.М.Ізгейм.

15 березня 1958 р. народився перший командир бази забезпечення ВПС ЗС України (1992-2004) В.В.Плешко.

15 березня 1976 р. Конопський авіа-ремонтний завод “Авіакон” освоїв капітально-відновлювальний ремонт вертольотів Мі-24/35 за оригінальною технологією військового призначення.

16 березня 1895 р. народився маршал авіації Г.О.Ворожейкін. Учасник I світової і Громадянської війн. Під час Великої Вітчизняної війни був командувачем авіації армії, ВПС фронту, ударної авіагрупи. В 1942-1946 рр. – перший заступник головному ВПС. У 1946-1947 рр. командував Повітряною армією. В 1953-1959 рр. – начальник факультету ВПА.

16 березня 1931 р. народився бортінженер-випробувач ДКБ О.К.Антонова А.В.Тимофєєв.

16 березня 1946 р. народився головний конструктор, перший заступник керівника ЗМКБ “Прогрес” (до 2004 р.) В.І.Колесніков.

16 березня 1976 р. вийшла постанов ЦК КПРС і РМ СРСР про створення універсального космічного комплексу “Зеніт” (головний розробник КБ “Південне”).

16 березня 1996 р. здійснив перший політ двомісний реактивний навчально-тренувальний літак МіГ-АТ, Р.П.Таскаєв.

17 березня 1992 р. на базі 24-ї ПА в м. Вінниця сформовано командування ВПС (із цієї дати беруть початок ВПС ЗС України).

17 березня 1996 р. почалися льотні випробування літаючої лабораторії Ту-144ЛЛ.

18 березня 1899 р. народився конструктор авіадесантної техніки П.І.Гроховський. У 1925 р. закінчив Качинську авіашколу. Створив перші в світі бавовняні парашути, автоматичні парашутні системи, вантажні контейнери для ПДВ.

18 березня 1918 р. народився військовий льотчик, ас Корейської війни Є.Г.Пепеляєв. На його рахунок 20 (неофіційно – 23) збитих американських літаків. Автор книги “Міґи” проти Сейбрів”.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

18 березня 1929 р. народився Генеральний конструктор ЗМКБ "Прогрес" (до 2010 р.) Ф.М.Муравченко.

18 березня 1961 р. здійснив перший політ дальній надзвуковий винищувач-перехоплювач Ту-128, екіпаж М.В.Козлова.

18 березня 1965 р. льотчик-космонавт О.А.Леонов здійснив перший в світі вихід у відкритий космос.

18 березня 2005 р. відбувся перший випуск Центру підготовки льотно-го складу АНТК ім. О.К.Антонова. Генеральний конструктор П.В.Балабуєв вручив дипломи 11 льотчикам-випробувачам і 5 штурманам-випробувачам.

19 березня 1951 р. народився президент ЗАТ "Авіафірма "Лілієнталь" А.В.Бородін.

20 березня 1905 р. народився льотчик-випробувач О.М.Граціанський – один із організаторів льотно-випробної служби ДКБ О.К.Антонова.

20 березня 1948 р. народився заступник Міністра оборони (2004-2005) М.Д.Малюта.

21 березня 1825 р. народився конструктор одного з перших у світі літаків О.Ф.Можайський.

(Ан-6), В.А.Діденко.

22 березня 1951 р. народився льотчик-космонавт М.Х.Манаров.

22 березня 1989 р. встановлено 110 світових рекордів швидкості, висоти польоту, максимальної злітної ваги на літаку Ан-225 "Мрія", екіпаж О.В.Галуненка.

23 березня 1908 р. народився конструктор авіаційних двигунів А.М.Люлька.

23 березня 1943 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР С.О.Горбик. Загинув у катастрофі під час випробувань Ан-124.

23 березня 1996 р. відбулося перше авіаційно-спортивне свято авіаторів ВПС ЗС України на честь 45-річчя звільнення Вінниці від німецько-фашистських загарбників (аеропорт "Гавришівка" м. Вінниця).

24 березня 1908 р. в Одесі створено перший у Росії аероклуб (президент – генерал О.В.Каульбарс).

25 березня 1966 р. народився директор ДП МО України "Чугувський авіаційний ремонтний завод" О.В.Соловійов.

Зенитно-ракетний комплекс "Тор"

Десятого березня 1986 года принят на вооружение ЗРК "Тор".

Работы по созданию дивизионного автономного самоходного зенитного ракетного комплекса "Тор" (9К330) начались в соответствии с постановлением ЦК КПСС и СМ СССР от 4 февраля 1975 г. в кооперации, в основном сложившейся при разработке ЗРК "Тор", и продолжались до 1983 года. Как и при создании ЗРК "Оса" и, в параллель с разработкой ЗРК для Сухопутных войск были развернуты работы и по частично унифицированному с ним корабельному комплексу.

За полтора десятилетия, прошедших от начала разработки комплекса "Оса", изменились как задачи, стоящие перед войсковыми ЗРК, так и возможности их решения. Помимо решения традиционной задачи борьбы с пилотируемой авиацией, войсковые ЗРК должны были обеспечить поражение и авиационных средств поражения – ракет "воздух-земля", планирующих авиабомб типа "Уоллай", а также крылатых ракет типа ASALM и ALCM, дистанционно-пилотируемых летательных аппаратов (ДПЛА) типа BGM-34. Эффектив-

ное решение этих задач требовало автоматизации всего процесса боевой работы, применения более совершенных радиолокационных средств.

Изменившиеся воззрения на характер возможных боевых действий сняли обязательность выполнения требования по возможности форсирования войсковыми зенитными комплексами водных преград впасть, но определили потребность в обеспечении для боевых машин этих ЗРК одинаковой скорости движения и степени проходимости с танками и БМП прикрываемых частей. В сочетании с необходимостью увеличения боекомплекта ЗУР это обусловило переход дивизионного ЗРК с колесного на более тяжелое гусеничное шасси. Отработанная при создании зенитно-ракетных систем С-300 схема вертикального пуска ракет позволила реализовать аналогичное техническое решение в ЗРК "Тор", вертикально разместив восемь ЗУР по оси башни боевой машины, защитив их от неблагоприятных погодных воздействий и от поражения осколками сна-

рядов и бомб.

Главным разработчиком ЗРК "Тор" был определен НИЭМИ МРП (бывший НИИ-20 ГКРЭ). Главным конструктором комплекса в целом был назначен В.Ефремов, а боевой машины 9А330 этого ЗРК – И.Дризе. ЗУР 9М330 для комплекса "Тор" разработывало МКБ "Факел" МАП (бывшее ОКБ-2 ГКАТ) во главе с П.Грушиным. В разработке боевых машин и ЗУР, средств технического обеспечения и обслуживания принимали участие и другие организации промышленности.

ЗРК "Тор" оказался очень совершенным комплексом и был принят на вооружение даже некоторых стран НАТО, например Греции. После распада СССР в Украине имелось несколько воинских частей ПВО, вооруженных этим комплексом. В настоящее время комплекс выведен из состава ВС Украины. Зенитную управляемую ракету 9М330 ЗРК "Тор", считающуюся одной из самых современных, можно увидеть в Военно-историческом музее Воздушных Сил Вооруженных Сил Украины в г. Виннице.

Первая жидкостная

Шестнадцатого марта 1926 года в северо-восточном американском штате Массачусетс, в сельской местности Оберн, расположенной вблизи г. Вустер, произошло незначительное внешне событие, которое вошло в историю как первый пуск жидкостной ракеты. Небольшой аппарат, поднявшийся в воздух, был итогом многолетних раздумий и экспериментов Роберта Хачинза Годдарда – ученого и изобретателя, положившего начало практическим работам в области современной ракетной техники.

В юношеском возрасте Годдард под влиянием научно-фантастической литературы увлекался мечтой о достижении внеземных миров и ее осуществлению посвящал свою жизнь. Он работал в обстановке, благоприятной для изобретательства и экспериментаторской деятельности. Такая обстановка стимулировала поиск путей скорейшего осуществления полета в космос. В качестве первого шага в этом направлении Годдард рассматривал создание ракет, способных поднимать на большие высоты сигнальные средства, фотоаппаратуру, регистрирующие приборы. Первые варианты устройства высотных ракет нашли отражение в патентах, выданных Годдарду в 1914 году. В одном из них представлено описание ракеты, работающей на жидком двухкомпонентном топливе. В техническом отношении эта ракета может рассматриваться как прототип современных жидкостных ракет.

Роберт Годдард, однако, не придавал должного значения предложенному им устройству жидкостной ракеты, уделив при патентовании основное внимание описанию многоза-

рядной ракеты, которая разогналась благодаря сгоранию пороховых зарядов, последовательно подававшихся в камеру из корпуса ракеты при помощи магазинного устройства. Встретившись с трудностями при разработке небольшой модели многозарядной пороховой ракеты, Годдард начал опыты с жидким ракетным топливом. В 1921 году им были испытаны первые экспериментальные ЖРД. В начале 1922 года Годдард впервые зарегистрировал величину тяги (около 2 кг), развиваемую при сгорании жидкого топлива. 16 марта 1926 года он предпринял первую попытку пуска созданной им жидкостной ракеты, которая завершилась успехом. Высота ракеты составляла около 3 м, стартовая масса – 4,6 кг, из которых 2,6 кг приходилось на конструкцию. Аппарат устанавливался в легкой трубчатой раме, обеспечивающей вертикальный старт. Все операции пуска ракеты производились вручную. Двигатель развил при включении недостаточную тягу, и в течение 20 секунд ракета не могла покинуть стартовое устройство. После выработки части топлива вес ракеты сравнялся с тягой двигателя, и она поднялась в воздух. В по-

лете ракета отклонилась от вертикали и, описав дугу, упала через 2,5 секунды на расстоянии 56 м. Высота, достигнутая ракетой, составила 12,5 м. Осмотр упавшего аппарата показал отрыв части сопла, вызванный прогаром камеры.

Общественность узнала о пуске первой жидкостной ракеты лишь спустя 10 лет, когда был опубликован краткий официальный отчет Годдарда о его работе. В 1960 году на месте исторического пуска был установлен гранитный монумент.

Четырнадцатого марта 1931 года немецкий пионер ракетной техники И.Винклер совершил первый в Европе пуск ракеты HWA-1 (Хюккель-Винклер-Астрис I) на жидком кислороде и сжиженном метане. Пуск, при котором ракета взлетела на высоту около 600 м, был произведен в Гросс-Кюнау, недалеко от г. Дессау.

Ракета инженера Винклера

Ракета Винклера имела призматическую форму, составленную из трех частично закрытых алюминиевой обшивкой трубообразных баков, в каждом из которых находились соответственно жидкий кислород, сжиженный метан и сжатый азот для вытеснения. Вес топлива составлял 1,7 кг, а стартовый вес ракеты – 5 кг. Жидкостный ракетный двигатель, расположенный между баками по оси ракеты, представлял собой кусок цельнотянутой стальной трубы без швов. Ракета имела длину 600 мм, а длина двигателя составляла 457 мм. Конструкция длинной камеры сгорания была впервые опубликована И.Винклером в журнале "Die Rakete" в 1929 году.

Сопло камеры сгорания в самом узком месте имело керамическое покрытие. ЖРД был создан в 1930-м году и испытывался в течение года. Первый пробный старт ракеты проводился на учебном плацу под г. Дессау 21 февраля 1931 года. Из-за технического неполадок ракета взлетела только на три метра над землей. В дальнейшем Винклер создал более совершенную конструкцию ракеты.

Підготувала Вероніка Дернова.

В Уанеті з'являються домени в зоні .УКР

Організація ICANN, яка відповідає на розподіл доменного простору веб-адрес, закріпила за Україною кириличний домен .УКР.

Таким чином, український кириличний домен може стати другим кириличним доменом верхнього рівня після .РФ. А українські користувачі зможуть реєструвати доменні імена повністю на кирилиці, наприклад, ЧЕМОДАН.УКР.

Зараз домен .УКР знаходиться на стадії підготовки до делегування. Глава державного агентства з питань науки, інновацій та інформації Володимир Семиноженко назвав цю новину "подією світового масштабу в інтернет-співтоваристві". Виділення Україні до-

менної зони .УКР означає, що Україна пройшла два з трьох етапів, необхідних для отримання національної доменної зони.

Організаційними питаннями щодо початку реєстрації доменів в зоні .УКР займається Координаційна рада українського мережевого інформаційного центру (УМІЦ).

Всього домени на національних мовах вже схвалені вже для 25 країн і делеговані для 17 з них – тобто в 17 доменних зонах йде реєстрація доменних імен. У листопаді 2009 року в Рунеті реєстрація доменних імен почалася в доменній зоні .РФ. У листопаді 2010 року стартувала відкрита реєстрація, що зробило доменну зону .РФ однією з найбільш швидко зростаючих у світі.

Українська "Вікіпедія" займає третє місце за швидкістю зростання популярності

У лютому 2011 року аудиторія української "Вікіпедії" переглянула більше мільйона сторінок на день.

За цим показником енциклопедія зайняла 23 місце у світі. А за швидкістю зростання популярності "Вікіпедія" українською мовою займає третє місце в світі, збільшивши цей параметр в порівнянні з лютим 2010 року на +46%.

У лютому на сайті енциклопедії було створено понад 7,4 тис. нових статей. Зараз українська енциклопедія посідає 15 місце у світі за кількістю матеріалів, однак розрив з норвезькою "Вікіпедією", яка за кількістю сторінок знаходиться на 14-му місці, постійно скорочується.

На даний момент кількість статей в українській онлайн-енциклопедії перевищила 260 тис.

Українська "Вікіпедія" вийшла на 15 місце в світі в лютому 2011 року. А рубіж в 250 тис. статей було подолано в грудні 2010 року.

"Яндекс" представив український сервіс пошуку по сайту

Компанія "Яндекс" запустила україномовний інтерфейс сервісу "Пошук по сайту".

У налаштуваннях сервісу користувачі можуть вибрати оптимальний для них варіант інтерфейсу.

Сервіс "Пошук по сайту" використовувався власниками веб-ресурсів, які хотіли розмістити на своїх сторінках пошукову форму від "Яндекса". Тепер власники українських сайтів можуть встановити на своїх сторінках форму з інтер-

фейсом українською мовою. Для цього досить вибрати мову інтерфейсу і скопіювати фрагмент коду, вставивши його на сайт.

Якщо пошукова форма була встановлена раніше на сайті, власникам веб-ресурсу потрібно просто вибрати мову і вставити її в код сайту заново.

У січні цього року компанія "Яндекс Україна" представила автоматичний сервіс перекладу знайдених веб-сторінок з української мови на російську.

Стати в чергу за закордонним паспортом можна в інтернеті

Українці можуть стати в чергу за закордонним паспортом в інтернеті.

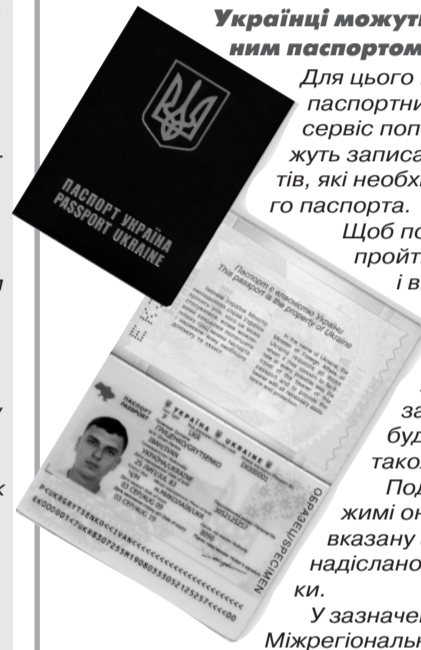
Для цього Міжрегіональний центр видачі паспортних документів запустив новий сервіс попереднього запису. Українці можуть записатися в чергу для здачі документів, які необхідні для отримання закордонного паспорта.

Щоб подати заяву, бажаючі повинні пройти процедуру реєстрації на сайті і вказати там свою електронну пошту. Після отримання підтвердження реєстрації необхідно зайти на сайт під своїм логіном і паролем. При подачі заявки користувачам потрібно буде ввести персональні дані, а також вибрати дату і час прийому.

Подану заявку розглядають в режимі онлайн, і при підтвердженні вказану адресу електронної пошти буде надіслано повідомлення з номером заявки.

У зазначений час потрібно прийти в Міжрегіональний центр видачі паспортних документів у Києві з документами, необхідними для оформлення закордонного паспорта.

На сайті МЦВГД є попередження, згідно з яким, у разі запізнення на прийом попередня заявка буде скасована, і прийом буде можливий тільки в порядку живої черги.

В Україні відзначають зростання піратства

У звіті IIPA (International Intellectual Property Association – Міжнародного альянсу інтелектуальної власності) до списку країн з найвищим рівнем піратства потрапила й Україна.

Організація відзначає, що рівень піратства в нашій країні зростає прискореними темпами. Це пояснюється, в тому числі, популярністю торент-трекерів.

У звіті IIPA одним з головних порушників авторських прав названий сайт EX.ua. Крім того, серед порушників названий також сайт mp3fiesta.com, який хоститься в Україні. На цьому сайті можна легко купити деякі музичні альбоми за \$1. Ще однією небезпекою автори звіту називають поширення в Україні локальних мереж, на серверах яких часто розміщені великі архіви піратської музики, відео та ігор.

Одним з факторів, що заважають боротьбі з інтернет-піратством, є закон "Про телекомунікації", в якому сказано, що інтернет-провайдери не

несуть відповідальності за зміст інформації, що передається через їх мережі.

У минулому році RIAA (Американська асоціація звукозапису) включила в список злісних порушників авторських прав соціальну мережу "Вконтакті" і ресурс EX.ua. Після цього сервіс EX.ua став доступний тільки користувачам з України.

Таке рішення викликало хвилю обурення в середовищі Рунету, і його користувачі заявили, що будуть змушені "спільними зусиллями зробити російський файлообмінник".

Втім, на форумах стверджують, що блокування IP-адреси знімається відповідними налаштуваннями сервісу проксі в браузері Firefox (SOCKS) або за допомогою спеціальної утиліти.

Число підроблених телефонів зростає

На думку представників Nokia, кожен п'ятий проданий телефон – підробка.

Член ради директорів компанії Nokia Еско Ахо (Esko Aho) зробив заяву, в якій йдеться про засилля фальшивих мобільних телефонів на світовому ринку.

Згідно з підрахунками Nokia, кожен п'ятий проданий у світі телефон є або нелегальною, або неліцензованою копією, пише агентство Reuters.

Відомо, що більшість мобільної техніки виробляється в Китаї. Там, певна річ, народжуються і підробки.

Однак, як уточнив пан Ахо, Китай зовсім не є монополістом у "сірому бізнесі". Підробки виготовляють не лише в Азії, а й у Латинській Америці, і навіть у деяких країнах Європи.

Такий високий рівень продажів фальшивих телефонів пояснюється не лише їх низькою ціною, а й здатністю виробників фальшивок протягнути мінімальний час, буквально через тиждень після появи в продажу фірмових телефонів, налагодити випуск їх копій.

За підрахунками аналітичної фірми Gartner, зростання кількості виробників телефонів без фабричного клейма разом зі збільшеною реалізацією смартфонів призвели до сплеску продажів наприкінці минулого року на 35%.

Lenovo створила ноутбук, керований поглядом

Ноутбук може реєструвати рух очей користувача і у відповідь виконувати певні дії.

Поки ноутбук існує у вигляді прототипу. Рухи очей реєструються за допомогою інфрачервоного випромінювання. У ноутбук вбудована камера, яка вловлює відбиті від очей користувача відблиски, а спеціальне ПЗ аналізує траєкторію їх руху і змушує комп'ютер виконувати потрібну команду.

Розробником технології є компанія Tobii. Ця технологія дозволить доповнити існуючі інтерфейси взаємодії з комп'ютером новими.

У ході демонстрації нової технології користувачам було запропоновано керувати поглядом мерехтливою точкою на екрані. Користувач переміщував крапку і таким чином запускав програми, відкривав вікна, переглядав документи. У Tobii стверджують, що користувачі можуть також вибирати пункти меню, налаштовувати масштаб перегляду зображень.

Технологія вже готова, проте для комерційного використання її потрібно зробити більш дешевою. Автори розробки вважають, що пристрої можуть з'явитися у вільному продажу в найближчі кілька років. Використовувати розробку можна буде для різних завдань, наприклад, для психологічних досліджень, аналізу дизайну сайту і юзабіліті і, звичайно ж, користуватися нею зможуть люди з обмеженими можливостями.

Вчені із США створили комп'ютер об'ємом у кубічний міліметр

Вчені з Університету Мічигану створили практично повноцінний комп'ютер, розмір якого трохи перевищує кубічний міліметр.

Проект представили на конференції з напівпровідникових схем ISSCC, яка нещодавно відбулася в Сан-Франциско.

Пристрій імплантується в око і відстежує зміни внутрішньоочного тиску для своєчасного виявлення ознак глаукоми – небезпечного захворювання, що часто призводить до сліпоті. Комп'ютер складається з процесора з ультранизьким енергоспоживанням, модуля пам'яті, сонячної батареї, сенсора

тиску і радіопередавача, який може передавати дані на зовнішній пристрій.

Імплантований комп'ютер включається кожні 15 хвилин і збирає дані про тиск. При цьому він споживає близько 5,3 нановат енергії. Пацієнту необхідно проводити близько 10 годин на день при штучному освітленні або півтори години на сонці, щоб забезпечити сонячну батарею енергією. Швидше за все, на ринок мікрокомп'ютер вийде в найближчі кілька років.

Один з його розробників, Денніс Сильвестр (Dennis Sylvester), сказав, що наступним завданням є розробка таких же маленьких, але вже багатофункціональних пристроїв.

Вони зможуть використовуватися для спостереження за станом нашого тіла, навколишнього середовища, будівель та іншого.

Основою розробки пристрою є концепція сенсорних мереж або "розумного пилу", яка передбачає, що в майбутньому збір і аналіз інформації про процеси всередині різних фізичних середовищ (організмів і механізмів) буде відбуватися за допомогою великої кількості мікроскопічних комп'ютерів, оснащених різними сенсорами. Пристрої зможуть передавати дані на головний комп'ютер через радіозв'язок або сусідні мікрокомп'ютери по ланцюжку.

АРМІЙСЬКИЙ СПОРТ

Спортсмени Збройних Сил знову демонструють високий клас...

В італійському місті Брешія добіг кінця чемпіонат Європи зі стрільби з пневматичної зброї.

Представник 95-ї групи спортсменів-інструкторів вищої спортивної кваліфікації Міністерства оборони України, заслужений майстер спорту України прапорщик Олег Омельчук на цих змаганнях виступав у вправі ПП-3 (60 пострілів з пневматичного пістолета з відстані 10 метрів), повідомляє Департамент преси та зв'язків із ЗМІ Міністерства оборони України.

Набравши 586 очок, армійський спортсмен посів 3 сходинку п'єдесталу пошани.

У столиці Франції місті Париж завершився чемпіонат Європи з легкої атлетики в приміщенні, на якому відзначилися ще дві спортсменки Центрального спортивного клубу Збройних Сил України.

На дистанції 60 метрів "золото" чемпіонату Європи здобула працівниця ЗС України Олеся Повх, яка пододала дистанцію за 7,13 секунди. На цій же дистанції срібну медаль здобула інша "армійка" – Марія Ремінь, яка поступилася своїй колезі 2-ма сотими секунди (7,15).

В італійському Туріні фінішував чемпіонат Європи зі стрибків у воду. Приємно, що скарбничку нагород нашої національної збірної знову поповнили спортсмени Центрального спортивного клубу ЗС України.

За підсумками змагань у жінок "бронзу" у синхронних стрибках з вишки (10 метрів) здобула заслужений майстер спорту молодший сержант військової служби за контрактом Юлія Прокопчук, яка стрибала разом з майстром спорту міжнародного класу Аліною Чапленко.

"Бронзу" у новому виді програми – змішаних синхронних стрибках (чоловік та жінка) – виборив майстер спорту міжнародного класу солдат строкової служби Олександр Горшковозов, який стрибав разом з майстром спорту міжнародного класу Оленою Федоровою.

Армійський тандем синхроністів – Олександр Горшковозов та працівник ЗС України Олександр Бондар здобули "срібло" у синхронних стрибках з 10-метрової вишки.

Також Олександр Бондар в індивідуальних стрибках з вишки (10 метрів) здобув бронзову медаль чемпіонату Європи.

БІАТЛОН

Нойнер вибачилася за відібране в Україні "золото" ЧС

Головний тренер збірної України з біатлону назвав срібну медаль ЧС в жіночій естафеті – "золото".

Збірна України триумфально завершила чемпіонат світу з біатлону, вигравши в останній гонці "срібло" у жіночій естафеті. Після останньої стрільби Оксана Хвостенко залишила вогневий рубіж, маючи солідну перевагу, але в підсумку програла на останньому колі німкені Магдалені Нойнер.

– У першу чергу відчувую величезну радість і гордість за нашу країну. Дуже приємно бачити, як над стадіоном піднімається український прапор, – розповіла Оксана Хвостенко. – На останньому колі мені повідомили, що перевага 24 секунди. Але для Магдалени це не відстань. Вона дуже сильна. Я намагалася триматися, наскільки могла, але, врешті-решт, Нойнер зуміла мене обійти.

"Після фінішу на поді-

мі Магдалена підійшла до мене і вибачилася. Але це спорт – перемагає найсильніший. І якихось образ тут бути не може, все почесному", – додала українська біатлоністка.

Дуже щасливою виглядала після завершення гонки найкраща в цьому сезоні українська біатлоністка Валентина Сем-

ренко.

– Ми дуже раді результатам один одного. Чесно кажучи, раді зараз дійсно всі: і керівництво, і тренери, і команда, сподіваюся, що і вболівальники. Настрій в даний момент у всіх бойовий, – заявила Валентина.

А ось головний тренер нашої команди Василь

Карленко після фінішу назвав цю срібну медаль – "золото".

– Ми зуміли виграти срібну нагороду, яка насправді коштує золота! До останнього моменту ми навіть могли сподіватися на перемогу, але, мабуть, до найвищого місця ми ще трішки не допрацювали. Але при тому колективі, який у нас є, при тому стані справ в українському і світовому біатлоні, це – безперечний успіх, – зазначив головний тренер збірної України Василь Карленко.

Нагадаємо, на чемпіонаті світу з біатлону збірна України виграла три медалі – окрім "срібла" у жіночій естафеті, в скарбничці нашої збірної опинилася "бронза" Віти Семеренко в індивідуальній гонці, а також історична "бронза" в чоловічій естафеті.

ФУТБОЛ

Чигринському комфортно працювати з Калитвинцевим

Захисник донецького "Шахтаря" сподівається, що питання з тренером збірної вирішиться найближчим часом.

Дмитро Чигринський на наступний день після гри у Львові проти "Карпат" опинився в Києві, де взяв участь у презентації проекту "Сирітству – ні!"

Спілкуючись з журналістами Дмитро розповів, що в грі зі львівським клубом "Шахтар" був заряджений на перемогу, але пошастило більше "Карпатам".

"Є така закономірність, що після гри збірної або єврокубкового матчу в домашньому чемпіонаті грати не просто, – говорить Чигринський. – До того ж, з "Карпатами" у нас завжди принципові і безкомпромісні ігри. Вони змогли забити, ми – ні. Це й вирішило

результат матчу. Але жодної недооцінки суперника з нашої сторони не було".

Невизначена ситуація з головним тренером збірної України трохи турбує Чигринського, але він сподівається, що найближчим часом вона нарешті вирішиться.

"Час іде, а питання з тренером збірної не вирішується, – коментує ситуацію захисник "Шахтаря". – Хочеться вже визначеності. Важче за все в цій ситуації Калитвинцеву, який повинен тренувати команду, не будучи впевненим у своєму майбутньому на цій посаді. Це не може не позначитися на його роботі".

"Особисто мені комфортно працювати з Юрієм Миколайовичем, – зізнається Дмитро, – але питання про тренера буде вирішуватися у вищих інстанціях".

БОКС

Віталій Кличко: "Обіцяти нокаут я не можу"

Поєдинок проти Одланьєра Соліса для українського чемпіона Віталія Кличка буде найважчим у кар'єрі.

Про це боксер заявив після відкритого тренування, пише Ruslife.eu.

"Обіцяти нокаут у цьому бою я не можу. Однак зроблю все для перемоги, щоб ні в кого не виникло і тіні сумніву щодо того, хто є переможцем у цьому поєдинку. Соліс – дуже непростий суперник. Але я готовий до цього бою, перебуваю у чудовій формі і хочу довести, що по праву володію поясом, який свого часу нале-

жав Мохаммеду Алі. У боксі головну роль відіграють не так м'язи, вага і зріст, як моральні якості", – наголосив Віталій.

На питання, чи підтвердяться чутки, що бій із Солісом може стати останнім у його кар'єрі, Кличко відповів: "Не розумію, чому він повинен стати останнім. Я жодного разу про це не говорив. Я казав, що для кожного боксера будь-який бій може стати фінальним. Хоча, по правді кажучи, боксувати довго не буду", – цитує Віталія sportbox.ru.

ФІГУРНЕ КАТАННЯ

ЧС з фігурного катання може не відбутися вдруге в історії

Фігуристи розіграють медалі світової першості 2011 в жовтні, або не розіграватимуть взагалі.

Президент Міжнародного союзу ковзанярів (ISU) Оттавіо Чінкванта заявив, що організація в даний момент розглядає можливість або повного скасування чемпіонату світу з фігурного катання, який мав відбутися в Токіо 21-27 березня, або перенесення турніру на жовтень – і проведення його в Японії або в іншому місці.

"Для нас головний пріоритет – повага до японського народу, – сказав Чінкванта. – Намагатися проводити чемпіонат світу де-небудь найближчим часом некоректно по відношенню до країни, яку спіткала трагедія неймовірних масштабів. Та й до того ж вкрай складно це зробити через ліміт часу. Тому ми збираємося або скасувати турнір, або організувати його в жовтні – в Токіо, якщо дозволить ситуація, або десь ще, але з обіцянкою віддати один з наступних чемпіонатів Японії".

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається на громадських засадах.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел.
(0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.
Інформаційна підтримка:
"Військо України", "Авіація і время".

КОНТАКТИ:
✉ 21007 м. Вінниця, вул.
Червоноармійська, 105
тел: 8-067-587-02-96,
8-0432-59-62-26,
8-0432-59-60-48
факс: 8-0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Чергові по номеру: А.Агєєв, С.Фурдик.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.

Наклад – 1050 прим. Зам. № 112209

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

